פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה 3. זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT
פּרייז 15 גראשען
היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 16 | Łódź, Środa, 18 stycznia 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ' טבת תרצ"ג | № 16

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דער שארפער ענטפער

פון דעפּ. ראָזמאַרין אויף דער יודען-פּראָבלעם שער רעדע אין דער בודזשעט-קאָמיסיע.—גענויער טעקסט פון דער רעדע.—די זיצונג האָט געדויערט ביז 3 ביינאכט

מיניסטער פּיעראַצקי וועגן דער יודען-פראגע

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש).

אין זיין ווירדיגען ענטפער דעם ענדעקישען יו־דען־פרעסער דעפּ. וויערטשאַק, אין דער בודזשעט־קאָמיסיע, וועגען וואָס מיר האָבען שוין נעכטען קורץ מיטגעטיילט, האָט דעפּ. ראָזמאַרין געזאָגט:

דעפּ. וויערטשאַק האָט דאָ אָפענהערציג גע־זאָגט וואָס די ענדעקעס מיינען מיט'ן לעזען דעם יו־דישען פּראָבלעם. ער האָט דאָס געזאָגט אויף אַזאַ אופן אַז ס'איז געווען דאָס שווער אויסצוהערען. איהר ענדעקעס, וועלכע טרומט איבערצומאַכען די מאַכט אין פּוילען ווייסט דאָך אַמאָל אַליין געזעסען ביי איין טיש מיט יודען און

געטראַכט וועגן „אַנ'אָונאַרע"

און איצט קעמפט איהר מיט עקלהאַפטע ליגענס און רכילות, איהר האָט זיך פּערופען אויף ליגנערישע ציפערען, אַז אין פּוילען זיצען נעהאַן 4 און האַלב מיליאָן יודען, איהר האָט אייער אַב־גריף געמאַכט אויף אַ כיטרען אופן, אַזשאַט דעם וואָס די יודען דאַרפען פיהרען זייער קאַמף וועגען זייער נאַציאָנאַלע, קולטורעלע און עקאָנאָמישע פאַר־שטעלאַטען ווילט איהר דערפיהרען דערצו, אַז די יודען זאָלען זיך בעטען וועגען זייער פּרימיטיווסטע רעכט, ווייל איהר לעגט פאַר זיי איינגאַנצען אַ־רויסצוטרייבען פון פּוילען.

דעפּ. וויערטשאַק: און די רעדע פון גרינ־בוימען וועגען דער אויטאָנאָמיע פון די הויכשולען!

דעפּ. טשאָלקאָש: די דאַזיגע רעדע איז גרינ־בוימען ווירקליך נישט געלונגען.

דעפּ. ראָזמאַרין רעדט ווייטער: ווען אייך ענ־דעקעס איז געווען בעקוועם האָט איהר געפּנהט, אַז די יודען זעצען אַנטעמעט וואָס פאָלגען נישט די רעגירונג, און היינט טוט איהר דאָס זעלבע. דעפּ. ווערטשאַק פּראָבאָקירט

ארויסצוטרייבען די יודען פון פוילען

דאָס איז אַ נייע מיטעל צו העצען די מאַסען, כדי זיי אַרויסצופיהרען אין גאַס. איהר גיט אָן ווייט־שאַפטליכע מאָטיווען, איך בין גרייט צו אַ דיס־קוסיע, ווען איך וואָלט געהאַוסט אַז אייערע כוונות זענען קלאָהריג, איך פערשטעה, אַז אייך איז בעקוועמער צו רעדען פאַר נישט בעוואוסטזיניגע מאַסען און פאַר דער יוגענד וועלכע גלויבט אייך בלינד.

דעפּ. וויערטשאַק: די יודישע יוגענד איז קאָמוניסטיש.

דעפּ. ראָזמאַרין. דאָס איז ווידער אַ שקר־בלבול. אַכציג פּראָצענט פון דער יודישער יוגענד געהערען צום נאַציאָנאַלען לאַגער.

דעפּ. טשאָלקאָש: צום בעדויערען.

דעפּ. ראָזמאַרין: איהר זעגט דער היפּוך פון מאָראַלישקייט, איהר ווילט שפּילען די הויפּט־ראָל אין היטלערישען אינטערנאַציאָנאַל. איהר העצט צו שלאָגען יודען און גלאָריפיצירט די שלעגער. עס וועט אייך זיין נישט אָנגענעהם ווען מיר וועלען דאָס אייך דערמאָהנען ווען איהר וועט זיין ביי דער מאַכט.

דעפּ. רודזשינסקי: ס'וועט נישט קומען דערצו.

דעפּ. ראָזמאַרין: אייער פאָרוואורף וועגען דער בעוואָפענטקייט פון די יודישע ספּאָרט־פעראיינען איז אַ בייזער שקר.

דעפּ. ביעלעצקי (נ.ד.): איך האָב אַליין געזעהען ביי די יודען אין ווילנע געווערע. און מיט וואָס איז דערהרגעט געוואָרען גראָשקאָווסקי?

דעפּ. ראָזמאַרין: וועגען די לעמבערגער געשעהנישען וויל איך דאָ נישט רעדען. איך וועל דאָס טון אין דער אַדמיניסטראַציע־קאָמיסיע, איך וויל אָבער זאָגען, אַז דורך דער סוגעסטיע פון „אַבוויעראַל" איז די מאַכט נישט געשטאַנען אויף דער הויך פון איהר אויפגאַבע ביים דערשטיקען די אונרוהען.

ביעלעצקי (נ.ד.): איהר ווילט אַפּנים

מיט דער הילף פון באָמבעס

לעזען די יודען־פראַגע?

דעפּ. ראָזמאַרין: ווען האָט איהר דאָס געהערט פון מיר.? דעפּ. ראָזמאַרין רעדט נאָך וועגען דעם, אַז די מאַכט מישט זיך אַריין אין די אינערליכע אַנגעלעגענהייטען פון די קהלות און דערמאָהנט די ראַדאָמער רבנים־וואַהלען.

וואַרשאַ, 17, (טעלעפאָניש).

די זיצונג פון דער בודזשעט־קאָמיסיע, אויף וועלכער ס'איז בעטראַכט געוואָרען דער בודזשעט פון אינערן־מיניסטעריום, האָט מאָנטאָג געדויערט ביז 3 ביינאַכט. ביים פאַרענדיגען די דיסקוסיע האָט דער אינערן־מיניסטער פּיעראַצקי נאָכאַמאָל געגעבן דאָס וואָרט און געענטפערט די רעדנער. יעצט פערמאַכען די ענדעקישע אָרגאַניזאַציעס, זאָגט דער מיניסטער, אַז די ענדעקעס האָבען געפיהרט אַ גע־היימע טעטיגקייט, וואָס האָט נישט געקענט טאָלערירט ווערען, גלייך נאָכן פערמאַכען דעם „אָבּ־וויעראַל" האָבען די ענדעקעס געפּרובט צו לעגאַלי־זירען אַ נייע אָרגאַניזאַציע אונטער נאָמען „פער־באַנד פון יונגע נאַציאָנאַליסטען", די מאַכט איז אָבער נישט געווען אַזוי נאַאיוו אַז זי זאָל נישט פערשטעהן אַז דאָס איז דאָסזעלבע.

דער מיניסטער ענטפערט נאָך ווייטער יענע די פּאָרוואורפען מכוח די געשעהענישען אין לאַ־פּאַנאָוו וועגען קאָנפיסקאַציעס און וועגען שטרייקען.

— אין דער פראַגע פון שטרייקען, האָט דער מיניסטער געזאָגט, שטעל איך די פראַגע קלאָר. אין אַ שטרייק אַ פּאָליטישער קען ער נישט טאָלע־רירט ווערען, איז ער אַן עקאָנאָמישער אינטערוועניררט ערשט פּאָליציי ווען ס'קומט צו עקסצעסען.

מכוח דער אוקראַאינער פראגע

זאָגט דער מיניסטער אַז די רעגירונג שטעהט אויפן שטאַנדפּונקט פון זאיהר דעקלאַראַציע פון 16 יאַ־נואַר פ.י.

— איך גיב זיך אָפּ אַ חשבון ווי שווער עס וועט זיין צו לעזען דעם דאָזיגען פּראָבלעם, וועלכער האָט נישט קיין עפעקטען נאָר פעדלאַנגט אַלטעגליכע אַרבייט. די אַלגעמיינע ליניע פון פּויליש־אוקראַאינישען צוזאַמענלעבען מוז אַדורכגעפיהרט ווע־רען קאָנסעקווענט, צי דאָס געפעלט אָדער געפעלט נישט די נאַציאָנאַליסטען פון איין אָדער אַנדערען צד. די גאַנצע געזעלשאַפט מוז זיך אָפּטרייסלען פון טעראָר־אַקטען. די געשעהענישען וואָס זענען פאָר־געקומען אין מזרח־גאַליציען בעווייזט אַז אַ טייל פון דער „אונדאָ"־פּאַרטיי סאָלידאַריזירט זיך מיט די פערברעכער וועלכע פיהרען אַדורך טעראָר־אַקטען.

דער מיניסטער לייקענט, אַז אין די אוקראַאינישע שולען זאָלען זיך געפינען קאָמפּירענטען, אויב ס'זענען געווען אַזעלכע פאַלען וועלען זיי אויסגעראָטעט ווערען. דאַגעגען פיהרט די אוקראַאינישע מיליטערארגאַניזאַציע עקלהאַפטע פּראָוואָקאַציעס.

— איך בין אַ פיינד, זאָגט דער מיניסטער, פון קאָמפּידענטען־אַרבייט.

איבערגעהענדיג

צו דער יודען-פראגע

האָט דער מיניסטער געזאָגט, אַז אין הסכם מיט איהר ערקלערונג פון פאָריגען יאָהר, וועט אָן די רעגירונג דעם פּרינציפּ פון פולשטענדיגער געזעצליכער גלייכבערעכטיגונג. די ענדעקעס לעגען פאָר אַ נייעם אופן פון לעזען די יודען־פראַגע — דאָס הייסט שלאָגען יודען. די רעגירונג האָט געמוזט אין דער הינזיכט אינגערירען, מיך האָבען אויך נישט איבערצייגט די אַרגומענטען אַז מ'האָט אויך געשלאָגען יודען אין אויסלאַנד, איך קען אויך נישט פעסטשטעלען קיין קאָנטינגענט וויפיל יודען מ'קען שלאָגען אין די פערשידענע שטעט. דער מיניסטער זאָגט זיך אויך אַרויס געגען דעם איינמישען זיך פון דער מאַכט אין די פראַגען פון די יודישע קהלות.

Dr. Wajnberg
ספּעצ. פון האַרץ־און לונגען־קראַנקהייטען
ציגעל־גאַס 11, טעל. 126-02
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אָוונט

דאַנקזאַגונג!
דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם כטאַרשי פעלדשער
ה' יאַסקאָוויטש, פּולנאַצנא 4
פאַר זיין ערגסטע בעהאַנדלונג און גענצליך אויסקורירען אונזער זוהן פון אַ שווערער קראַנקהייט.
פאַמיליע זוסמאַנעס, פּיעטריקאָווער 19.

פאַר גאָלד, ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד־קוויטען
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ, פּיעטריקאָווער 7

אונזער געעהרטען פּרעזעס און שוּף
ה' יעקב דוד פּאַצאַנאָווסקי
צו דער חתונה פון זיין ליבע טאָכטער פרל. פּעלאַ
מיט ה' אַבראַם קירשטיין
ווינשען מיר אַ הערצליכען מזל־טוב און דעם יונגען פּאָר אַ גליקליך און צופרידען צוזאַמענלעבען.
אין נאָמען פון 400 אָרימע קינדער
די פערוואַלטונג פון דער תלמוד־תורה „אהבת תורה" און דאָס פּערסאָנאַל.
219

XXX
זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
XXX
היינט, מיטוואָך, דעם 18־טען יאַנואַר 1933
30־יעהריגע יובּילעאום־פייערונג
פון בעריהמטען דיריגענט און קאָמפּאָזיטאָר ה'
ישראל רובין
עס נעהמען אָנטייל פאָלגענדע חזנים: ר' מאיר פּאַדראַבינעק (דער צווייטער ראַזומני), דער חזן פון דער שטעטישער שוהל ר' עוזר ווינאָגראַד, דער חזן פון דער לאָד־זער ווילקער שוהל ר' משה לים און ה' סאָלאָוויעטשיק, דער גבאי, אָבערקאַנטאָר פון דער קראָקאָווער סינאַגאָגע, איצט אין אהל יעקב ה' טאָפּעל, ווי אויך די פעראייניגטע פראָפעסיאָנעלע כאָר־זינגער פון לאָדז אויך קלאַוויר־בעגלייטונג פון סינאַגאָגע, ווילקער און טאָמאַש־שוהל.
מיט אַכטונג דער יובילעי־קאָמיטעט.
בילעטען צו בעקומען אַ גאַנצען טאָג אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע
XXX
XXX

יודען זאלען קאלאניזירען גרויסע שטחים ערד אין עבר-הירדן

ווענדונג פון אראבישע נאטאבלען און עמיר אבדולא קיין לאנדאן

ירושלים, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע פרעסע ברענגט א ידיעה פון אמאן, אז א רייהע אראבישע נאטאבלען פון עבר הירדן האבען זיך געווענדעט קיין לאנדאן, מ'זאל ערלויבען יודען צו קאלאניזירען עבר הירדן. זיי זענען גרייט צו פערפאכטען גרויסע שטחים ערד אויף 91 יאהר. דער עמיר אבדולא איז אויך גרייט יודען צו פערפאכטען 2 טויזענד דונאם ערד אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען.

נייער פרעזעס פון ועד הקהלות אין ענגלאנד

לאנדאן, 17 (יט"א טעלעגראפיש)

מיט א מעהרהייט שטימען פון 128 געגען 78 איז אלס פרעזעס פון ועד הקהלות געוועהלט געווארען לעווין לאסקי אויפ'ן ארט פון אביגדור גאלדשמידט.

ביליגער געווארען באהן-טאריף אויף אגראר-פראדוקטען

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

דער קאמוניקאציע-מיניסטער האט פערקלענערט דעם טאריף אויף טראנספארט פון אגראר-פראדוקטען.

250 טויזענד זל. פאר ארבייטסלאזע

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

„באנק פאלסקי" האט בעשטימט 250 טויזענד זלאטים אויפ'ן הילפס-פאנד פאר ארבייטסלאזע.

טויט-אורטיילען פון שטאנד-געריכטען

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

די שטאנד-געריכטען אין פיזען און סאסנאוויץ האבען ארויסגעטראגען 3 טויט-אורטיילען פאר באנדיטען-איפאלען.

געוואלדיגער שטורם-ווינד אין ליסאבאן

פאריז, ספ. טעל.

איבער ליסאבאן האט געבושעוועט א געוואלדיגער שטורם-ווינד. דער ווינד האט אויסגעריסען ביימער מיט די ווארצלען און אראפגעריסען דעכער פון די הייזער. די שיפען אין פארט זענען בעשעדיגט געווארען. 6 שיפען זענען אונטערגעגאנגען.

פער'משפט קאמוניסטען אין אינדיען

דער פראצעס האט געקאסט 120 טויזענד פונט

לאנדאן, 17. (ספ. טעל.)

אין באמביי האט זיך פערענדיגט א פראצעס געגען אינדישע קאמוניסטען. דער פראצעס ציהט זיך שוין 3 יאהר.

28 הינדוסען זענען פערמשפט געווארען פערשיקט צו ווערען פון 3 ביז 12 יאהר. אויסער דעם זענען אויך פערמשפט געווארען 2 בעקאנטע ענגלישע קאמוניסטען. דער פראצעס האט אפגעקאסט די רעגירונג 120 טויזענד פונט.

שווערע שטראפען פאר פייניגען א יודישען ארבייטער

מאסקווע. (יט"א). אויף פינף יאהר שטרענגער איזאלאציע אין תפיסה און פערלירען די רעכט אויף דריי יאהר איז די טעג פערמשפט געווארען דער אייזענבאהן-מאשיניסט קוליקאוו פון דער לאקאמאטיוו-דעפא אויף דער סטאנציע דניעפראפעטראווסק (דאנעצער אייזענבאהן) פאר פייניגען דעם יונגען יודישען קעסעל-הייצער בווינאווער.

אויסער, וואס קוליקאוו האט אנגעטון בווינאווערן אלערליי צרות געשלאגען און בעליידיגט, האט ער נאך, געפיהרט אן אפענע אנטיסעמיטישע אגיטאציע צווישען די ארבייטער פון דעפא.

זיין געהילף טאמאשקין, וועלכער האט אונטערשטיצט קוליקאוו'ס יורידונג אויך אנטייל גענומען אין דער העצע, איז פערורטיילט געווארען צו איין יאהר צוואנג-ארבייט.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען אז די ליטונג פון פארטיי-קאמיטעט און דער ארט-קאמיטעט פון פראפעסיאנעלע פעראיין האבען געוואוסט וועגען קוליקאוו'ס אנטיסעמיטישע מעשים און האבען נישט אנגענומען קיינע מיטלען געגען דעם. דער ראיאנער קאמיטעט האט דעריבער פונאנדערגעלאזט די ליטונג פון פארטיי-קאמיטעט און דעם סעקרעטאר פון ביוראַ אויסגעשלאסען פון דער פארטיי. דער פארזיצער פון ארטיגען פראפ. פעראיין איז אראפגענומען געווארען פון דער ארבייט. עס זענען אויך בעשטראפט געווארען פון זייערע אמטען דער סעקרעטאר פון פארטיי-קאמיטעט ביים דעפא און דער סעקרעטאר פון קאמסאמאלישען קאלעקטיוו, פאר גלייכגילטיגער בעציהונג צו די מעשים פון די אנטיסעמיטען און כוליגאנעס.

דער שטרייק-קאמיטעט פון די ווארשעווער טראמוואי-ארבייטער

פערמשפט אויף לאנגע יאהרען טורמע

ווארשא, 17 (טעלעפאניש)

היינט 1 א זייגער ביי טאג איז ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל אין פראצעס פון שטרייק-קאמיטעט פון די ווארשעווער טראמוואי-ארבייטער. דאס געריכט האט פערמשפט פאר געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי און פאר פיהרען אגיטאציע צווישען די טראמוואי-ארבייטער.

סטעפאן אסטראווסקי אויף 5 יאהר טורמע, אלעקסאנדער קלאס אויף 4 יאהר, וולאדיסלאוו סקושעפעק, יאן מילעווסקי, מאריאן כענטשינסקי, יאן רודי אויף 3 יאהר יעדער. סטאניסלאוו זאוואדזקי, יאן דוביעל אויף 2 יאהר יעדען. די איבריגע זענען פריינעשפראכען געווארען.

שטראסער זאל אריינטרעטען אין שלייכערס רעגירונג

היטלער איז דערויף מסכים

בערלין, 17. (ספ. טעל.)

לויט די אינפארמאציעס פון די צייטונגען איז בעטען פארגעקומען א בעגעגעניש צווישען שטראסערן און היטלערן וועלכער איז נעכטען געקומען קיין בערלין. דאס געשפרעך האט דערפיהרט צו א פערשטענדיגונג צווישען ביידע נאציאנאל-סאציאליסטישע אנפיהרער, שטראסער האט געזאלט בעקומען די צושטימונג אויף אריינצוטרעטען אין שלייכערס רעגירונג אין א נישט-אפיציעלען כאראקטער. נאך עטליכע נאציאנאל-סאציאליסטען זאלען אריינטרעטען אין דער רעגירונג אין א נישט-אפיציעלען כאראקטער.

בערלין, 17. (ספ. טעל.)

דער היטלעריסט גען. ליצמאן וועלכער איז בעקאנט מיט זיינע אנגריפען געגען הינדענבורגן, האט ווידער אין א רעדע שארף אנגעגריפען דעם מלוכה-פרעזידענט פאר זיין טעטיגקייט בעת דער מלחמה. דער גען. ליצמאן האט דאן געזאגט, אז היטלער איז איצט דער גרעסטער דייטש פון אלע צייטען, גרעסער ווי ביסמארק און וועלכען מ'קען פערגלייכען מיט מארטין לוטהער(!)

אמעריקא וויל העלפען ענגלאנד

צוריקצוקעהרען צו דער גאלד-וואלוטע

לאנדאן, 71. (ספ. טעל.)

די אמעריקאנער פינאנציעלע קרייזען בעטראכטען איצט א פלאן פון ערטיילען ענגלאנד א גרויסע הלוואה, כדי צו ערלייכטערן ענגלאנד דאס צוריקקעהרען צו דער גאלד-וואלוטע, לויט דעם דאזיגען פלאן זאל די ענגלישע באנק בעקומען פון אמעריקא א קרעדיט אין גאלד אין דער הויך פון 200 מיליאן דאלאר אויף 2 פראצענט יעהרליך.

דער דאזיגער בעשלוס איז דער ערשטער שריט פון דער נייער אלגעמיינער פינאנציעלער פאליטיק פון אמעריקע, וועלכע שטרעבט איצט מעגליך צו מאכען אלע מלוכות צוריקצוקעהרען צו דער גאלד-וואלוטא.

קופאן נומער 20

צום קאנקורס פאר די לעזער פון „נייעס פאלקסבלאט"

די זוכי-בגורל בעקומען אומזיסטע רייזע דירה, ערשטקלאסיגע בעשפייזונג און אריינגאנג אויף אלע אימפרעזעס אויף דער גראנדיעזער ווינטער-מכביה'דע קיין זאקאפאנע.

א דעמאנסטראציע פון קיהען

וויען, 17 (ספ. טעל.)

כדי צו פראטעסטירען געגען שטייער אויף מילך האבען די פראדוצענטען און מילך-הענדלער געוואלט אדורכפירען אן אריגינעלע דעמאנסטראציע מ'האט געזאלט ברענגען 5000 קוה און אוועקשטעלען פארן פארלאמענט.

דער פראנצויזישער עראפלאן „רעגענבויגען" האט פעראייניגט אפריקא מיט אמעריקא

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט'ן אנקומען פון עראפלאן „רעגענבויגען" קיין נאטאל, דארף מען בעמערקען, אז דער עראפלאן האט אדורכגעמאכט א שטח פון 3200 קילאמעטער אין 14 שעה מיט 25 מינוט, פליהענדיג מיט א דורכשניטליכער שנעליגקייט פון 221 קילאמעטער אויף א שעה.

„רעגענבויגען" האט געהאט 3 מאטארען 650 פערד-קראפט יעדער.

דער פליה דורכ'ן אטלאנטיק אין דעם עראפלאן איז דער זעקסטער אין דער רייה, וואס זענען געפלויגען אין דער ריכטונג.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען ייִן

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעל. 221-72

נעהמט אן שטענדיגע אויגען-קראנקע (צוועק אפעראציע א.ז.וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9–4 און פון 4 ביז 7.30 אווענד. 109I

קאמעראל און קליינקונסט-טעאטער

אראראט

קינסטל. אנפירונג: משה בראדערזאן.

אליע 1-טער מאי 2.

לעצטע וואך!

היינט, מיטוואך, אנהויב 9.45 אוו.

פון 49 גר. ביז 2 זל.

אנ'אקס פאר א גראשן

רעווי אין 2 טיילן, 16 בילדער.

מוזיק-קאמפאזיטאר: דוד ביינעלמאן.

דעקאראציעס און קאסטיומען: א. הענדלער

קינסטלערישער טאנץ-קווארטעט

בילעטען צו באקומען אין קאסע פון טעאטער.

בעזונדערס אין קראנקע שוואכע אין שוואכע! בפרט פאר קינדער

דארף מען נור ניצען ארץ-ישראל'דיגע **פאמעראנצן**

זיס, זאפטיג און קערנלאז, פון 60 גראשן אן.

אשכולות (גרעפ-פרוכט) ספעציעל פאר צוקער-ליידענדע

האניג פון פאמעראנצען און עקאליפטוס, א זעהר גוט מיטעל אויף א הוסט, ערקעלטונג, הייזעריגע א.ז.וו.

שמן ארץ-ישראל'דיגער בוימאייל

דער בעסטער אין דער וועלט. גוט צום עסען, באקען (ספעציעל געאייגענט פאר גאל-שטיינער און נירען-ליידענדע)

כאלווע, מאנדלען, ראדזינקעס, מארמאלאד, פאמעראנצען-זאפט, מאלאגע ראדזינעס.

אלעס גוט און ביליג. קויפט נור ביי די 1-טע קוועלע! קויפט ארץ-ישראל'דיגע פראדוקטען.

אין „תוצרת ארץ-ישראל" שרודמיעסקא 1, טעל. 193-42.

נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!

פאר א שפאט-ביליגען פרייז צו בעזוכען דעם שענסטען ווינטער-געגענד אין איירפא – **זאקאפאנע**

און זיך בעטייליגען אין דער גרעסטער ווינטער-ספארט-אימפרעזע פאר דער לעצטער צייט.

די ווינטער-מכביאדע, וועלכע קומט פאר פון 1—5 פעברואר ד. י. אין זאקאפאנע, איז די גרעסטע אטראקציע פאר די לעצטע יאהרען. טויזענדער יודישע ספארטלער פון אלע עקען וועלט, צעהנדליגער טויזענדער טוריסטען פון אלע לענדער גרייטען זיך צו דער אימפאזאנטסטער יודישער ספארט-אימפרעזע, וועלכע קומט פאר אין זאקאפאנע.

די גראנדיעזע ווינטער-„מכביאדע" אין זאקאפאנע, האט ערווארבען דעם אינטערעס ביי אלע יודען פון דער גאנצער וועלט.

געציילטע טעג טיילען אונז בלויז אפ פון דער גראנדיעזער אימפרעזע.

די בעדינגונגען פון אלע אנטיילנעהמער און טוריסטען זענען: פאר די נידריגסטע פרייזען – די בעקוועהמסטע בעדינגונגען.

אינפארם. ווערען ערטיילט יעדען טאג פון 4–7 אין וואגאן-לי-קוק, פיעטריקאווער 64

אמעריקא אינטערווענירט אין ענגלאנד

וועגען אננעהמען א שטעלונג אין יאפאניש-כינעזישען קאנפליקט

לאנדאן, 17. (ספ. טעל.)

די נעכטיגע קלאנגען וועגען שריט פון אמעריקאנער אמבאסאדאר אין לאנדאן מכוח דעם כינעזיש יאפאנישען קאנפליקט געפינט נישט קיין בעשטעטיגונג און נישט קיין אפליקעיונג אין די אפיציעלע קרייזען. דאס אויסערן-מיניסטעריום אנערקענט אז דער אמעריקאנער אמבאסאדאר מעלאן האט שבת בעזוכט דעם ענגלישען אויסערן-מיניסטער און בעריהרט די פראגע פון קאנפליקט. דער כאראקטער פון דער וויזיט איז נישט פערעפענטליכט געווארען.

דאנערשטאג וועט פארקומען א זיצונג פון קאבינעט, וועלכע וועט טיילווייז זיין געווידמעט דעם קאנפליקט אויפן ווייטען מזרח, סימאן קומט ספעציעל פון גענף אויף איין טאג קיין לאנדאן, כדי אנטיילצונעהמען אין דער דאזיגער זיצונג. אויב אין דאנערשטאג וועט יאפאן נישט ארויסווייזען קיין ווילען פון קאמפראמיס איז צו ערווארטען א בעשלוס פון קאבינעט, וועלכער וועט ענטשפרעכען דער אמעריקאנער שטעלונג.

סאוויעטיש-יאפאנישער נישט-אנגרייפס-אפמאך

וועט אזוי שנעל נישט געשלאסען ווערען

מאסקווע, 17. (ספ. טעל.)

„טאספ" האט איבערגעגעבען א קאמוניקאט וועגען פערלויף פון די לעצטע סאוויעטיש-יאפאנישע אונטערהאנדלונגען וועגען נישט-אנגרייפס-אפמאך. די יאפאנישע רעגירונג האט זיך אפגעזאגט צו שליסען אזא אפמאך אין איצטיגען מאמענט און פארגעלעגט צו שאפען א יאפאניש-כינעזיש-מאנדזשורישען קאמיטעט כדי נישט צו הערלאזען צו עווענטועלע גרעניץ-אינצידענטען.

די סאוויעטען האבען מסכים געווען צו שאפען אזא קאמיטעט.

ווידער אנטי-יודישע אונרוהען

אין בערלינער אוניווערזיטעט

בערלין, 17 (ספ. טעל.)

אויפן היגען אוניווערזיטעט איז היינט געקומען צו נייע צוזאמענשטויסען צווישען היטלערישע און רעפובליקאנישע סטודענטען אויפ'ן באדען פון אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען. נאך א פערזאמלונג האבען די היטלערישע סטודענטען אנגעהויבען א דעמאנסטראציע געגען פערמאכען די הויכע שולען אין ברעסלוי און געגען דעם פראף. קאהן. די היטלעריסטען האבען געשריגען: „נידער מיט די יודען" און אנגעהויבען א געשלעג מיט די געגנער. די פאליציי האט ארויסגעשטויסען די היטלעריסטען פון אוניווערזיטעט. 3 פערזאן זענען ארעסטירט געווארען.

אנ'ענטדעקטע אפערע איז א גרויסער לאדזער פירמע

אין דער לאדזער אנגעזעהענער פירמע פ. איז געשעהען אנ'אפערע, וועלכע שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער פערטרעטונג, וואס די דאזיגע פירמע האט פון דער „ווידזעווסקא ניטשארניא".

די אפערע זאל דערגרייכען ריזיגע סומען.

דער יונגער פ. איז ענטלאפען פון לאדז און האט איבערגעלאזען א בריף, אז ער בעגעהט זעלבסטמארד, ס'איז איהם אבער געלונגען אפצוהיטען דערפון, ער געפינט זיך אבער אויסער די גרעניצען פון פוילען!

געשלעג צווישען היטלעריסטען און קאמוניסטען

אין פרייסישען סיים

בערלין, 17 (ספ. טעל.)

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון פרייסישען סיים איז געקומען צו א גרויס געשלעג צווישען קאמוניסטען און היטלעריסטען.

40-שעה'דיגע ארבייטס-וואך

פוילען זאגט זיך ארויס פאר אנ'אינטערנאציאנאלער קאנווענץ

גענף, 17 (ספ. טעל.)

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ איינצופיהרען א 40-שעה'דיגע ארבייטס-וואך, האט גענומען א ווארט דער פוילישער דעלעגאט, וויצע-מיניסטער דאלעזשאל, וועלכער האט ערקלעהרט, אז הגם דער צושטאנד פון ארבייטסלאזיגקייט אין פוילען איז נישט קיין ערגערער ווי אין די אנדערע מערב-אייראפעאישע מלוכות, איז פוילען דאך גרייט צוזאמענצוארבייטען ביים בעקעמפען די ארבייטסלאזיגקייט און עווענטועל צוצוטרעטען צו אזא אינטערנאציאנאלער קאנווענץ, וועלכע דארף אבער זיין א קירצטערמיניגע אויף דער צייט פון קריזיס און דארף ארומנעהמען אלע קאנקורענץ-מלוכות פון אינדוסטריעלען שטאנדפונקט.

ווי מען שמועסט וועלען די דעלעגאטען פון פראנקרייך, דייטשלאנד, איטאליען און בעלגיען אריינטראגען א בשותפות'דיגען פארשלאג, אז דאס איינפיהרען די 40-שעה'דיגע ארבייטס-וואך דארף פארקומען אהן פערקלענערען די איצטיגע לוינען פון ארבייטער-קלאס.

זיצונג פון דער אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ אין גענף

מכוח איינפיהרען א 40-שעה'דיגע ארבייטס-וואך

פאספארטען-צוואנג אין סאוויעט-רוסלאנד

מאסקווא, 17 (ספ. טעל.)

דער פאספארטען-צוואנג אין רוסלאנד וועט איינגעפיהרט ווערען קודם כל אין מאסקווא, לענינגראד און כארקאוו. די פערזאנען, וועלכע וועלען אין די דריי דערמאהנטע שטעט נישט בעקומען קיין פאספארטען, וועלען מוזען פערלאזען די דאזיגע שטעט. דאס ארויסגעבען פאספארטען וועט זיך אנהויבען דעם 20 יאנואר.

ווענעזעלאס ווידער גריכישער פרעמיער

אטען, 17 (ספ. טעל.)

ווענעזעלאס האט געשאפען די נייע גריכישע רעגירונג. די נייע רעגירונג האט שוין אפגעגעבען די שבועה.

גריפע אין פראנקרייך און אמעריקא

די גאנצע שול-יוגענד איז קראנק

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

אין דעם פראנצויזישען מיליטער-פלאט האט אויסגעבראכען אנ'עפידעמיע פון גריפע, וועלכע האט ארומגענומען די מאנשאפטען פון קרייצערס, טארפעדא-שיפען און אונטערוואסער-שיפלעך, וואס געפינען זיך אין טולאן. אויך אין די קאזארמעס פון פלאט איז אויסגעבראכען די גריפע-עפידעמיע. 640 מאטראסען האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

לאנדאן, 17 (ספ. טעל.)

אין פיל געגענדען פון אמעריקא הערשט א שטארקע גריפע-עפידעמיע. אין עטליכע שטעט זענען פערמאכט געווארען אלע שולען, ווייל די גאנצע יוגענד איז קראנק אויף גריפע.

א בארג פערשיט הייזער

טויטע און פערוואונדעטע

פאריז, 17 (ספ. טעל.)

אין שטעטעל ראשעקארבאן האט א בארג פערשיט 4 הייזער. פון אונטער די חורבות האט מען ארויסגענומען 3 טויטע און 10 פערוואונדעטע. די פאליציי האט עקסמיסירט די בעפעלקערונג פון עטליכע הייזער, ווייל ס'איז פערהאן א געפאהר פון א נייער קאטאסטראפע.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

3-טע קלאס. 5-טער טאג

Zł. 200.000 na Nr. 4291.

Zł. 15.000 na Nr. 97567.

Zł. 10.000 na N-ry 28945 91343.

Zł. 5.000 na N-ry 94414 116514.

Zł. 2.000 na N-ry 9444 30747 66458 68162 133070 141.

Zł. 500 na N-ry 18651 28969 33449 42949 49537 50145 52531 89744 101525 109901 127781 130610 912.

Zł. 400 na N-ry 19974 40906 44550 53456 64607 73068 82898 90341 50043 95025 96716 105148 106891 119360 134473.

Zł. 300 na N-ry 3533 7338 8897 17399 21751 22919 44370 45339 48052 58551 64395 72957 75523 104245 111257 116079 117090 936.

Zł. 250 na N-ry 70 1326 12179 174 24360 27116 29578 30072 32576 44893 49735 781 54795 68264 70232 71939 75084 76538 77638 79278 81125 101434 695 102060 113368 116237 117849 122987 124188 900 125942 131540 134416 136734 138037 141030

Premje (zł. 70.000 premij podzielonych będzie między losy ponownie wygrywające, w zależności od ilości tychże. Wysokość poszczególnych premij ustalona będzie po ciągnieniu III. klasy.

1624 7323 15420 17910 19162 712 29912 24092 6264 27277 28652 945 29432 343 30072 31706 32149 32396 576 34266 509 36900 39439 479828 48448 50718 54976 58688 732 59054 967 62536 66070 985 67326 72385 761 74091 856 75431 78973 79196 84745 82680 83251 84813 85616 626 90053 91325 92523 93677 756 97032 98379 103686 106342 555 891 107474 108445 114105 115972 116697 117561 956 120540 705 121904 122147 126971 129770 130912 132049 132 133077 135486 139467 141467 557 143552 144319 146096 548.

Po 200 zł. na N-ry:

165 256 350 62 69 71 641 1117 81 425 699 776 897 2264 80 412 524 690 792 845 982 3086 95 322 566 600 83 830 4356 68 934 54 91 5432 90 98 514 86 627 743 805 6135 402 65 574 616 816 972 7000 175 261 79 323 487 540 78 900 8313 834 926 9028 148 71 490 744.

10135 220 95 370 710 827 11541 60 681 915 12140 44 577 664 960 13263 384 487 945 14132 64 360 587 644 773 15097 135 404 60 891 16091 470 611 29 744 847 56 924 17209 96 343 709 926 95 18560 705 79 861 19042 767 929 81.

20039 125 411 59 528 677 868 21012 173 76 627 746 83 910 22303 404 54 570 716 23 69 911 23120 232 718 973 24011 23 60 245 892 963.

25123 258 366 552 688 819 917 2608167 299 304 78 728 27108 231 333 95 431 554 88 846 28019 176 923 29364 90 488 544 681.

30267 452 576 700 36 909 58 31202 426 733 37 48 877 994 32 143 250 354 404 84 757 33144 79 338 34001 393 432 689 915 16 56 80 94 35160 58 89 232 340 558 687 891 36234 62 334 836 86 37070 226 492 565 628 857 900 18 38093 140 86 381 425 524 63 613 711 834 39 205 412 741 832.

40064 114 354 797 961 41207 409 558 656 844 905 35 42134 280 426 86 774 823 53 939 43290 477 99 612 90 44008 84 98 312 517 89 675 776 813 96 45238 529 96 676 46002 17 537 38 950 47195 261 65 69 515 628 886 48008 726 819 915 89 49489 578 627 37.

50091 326 549 72 691 850 998 51027 145 537 795 52128 495 574 92 788 816 23 31 53170 405 35 618 32 726 66 86 852 54003 19 78 55115 212 780 56080 530 861 57077 190 245 324 51 461 93 606 79 805 58071 322 71 451 654 794 826 950 59046 226 330 730.

60132 283 395 421 72 91 534 711 26 937 52 61000 21 87 109 351 543 807 905 6 562669 759 920 63128 246 84 607 25 52 768 944 50 64061 109 35 284 323 454 65256 83 304 5 954 64 66089 99 139 328 89 438 567 669 772 942 67025 266 517 26 776 77 68262 657 766 69039 106 274 526 609 880.

70031 219 37 357 58 492 687 88 703 890 71152 344 449 68 558 610 78 772 78 815 9272112 237 48 60 472 606 811 58 63 73104 352 586 739 64 972 74312 58 596 868 938 87 75041 93 188 98 323 482 97 700 35 830 91 954 76023 58 113 234 77107 592 875 985 78314 29 588 886 89 901 79095 112 43 333 65 527 681 790 943 77.

80022 55 252 315 418 46 97 564 66 676 847 81143 83 75 352 432 524 650 748 81 95 82241 369 433 619 45 729 974 83112 212 28 344 73 403 659 62 712 71 890 84176 232 311 740 936 97 85047 219 337 487 585 706 807 14 86078 352 428 612 870 974 87085 328 704 53 58 60 89 892 907 88069 172 200 357 74 77 650 71 89233 411 512 63 675.

90165 377 489 528 922 91147 518 77 649 731 912 97 92227 65 564 93043 213 57 544 94101 361 547 691 813 41 967 95069 151 220 326 402 674 778 801 96015 18 237 47 301 953 97122 221 421 59 624 732 98028 113 216 346 50 97 696 721 33 67 99000 96 214 340 495 543 673 793 837 97.

100081 37 399 445 656 706 855 908 41 99 101224 374 78 467 646 756 843 83 102097 452 541 64 77 748 68 839 986 103094 377 456 104149 239 63 396 492 800 43 969 105196 249 461 501 903 52 106043 101 38 327 107243 301 6 533 889 108433 61 630 768 938 109270 413 78 560 67 881 920 54.

110093 229 65 778 94 812 64 111051 159 409 723 86 829 969 112134 346 575 671 74 113190 237 92 434 541 44 68 86 916 114182 214 388 516 58 69 717 33 88 115197 263 717 60 116050 655 73 756 79 98 117187 272 82 320 21 540 620 52 827 51 118040 531 73 740 91 96 890 965 119230 332 633 43 760 821 63 901.

120002 79 99 257 417 37 121206 350 553 750 122011 283 372 439 621 23 740 800 45 969 123064 156 213 93 328 508 10 50 698 707 11 24 832 940 124046 155 277 317 53 50 81 86 472 96 673 734 61 847 125098 235 46 378 419 598 668 819 955 126138 206 76 430 33 549 701 906 40 68 82 127697 789 128335 440 729 40 840 748 923 85 129142 429 56 664 766 837 70 904 7.

130016 187 91 222 29 341 62 450 808 84 903 131137 244 616 827 132029 39 156 476 512 632 755 825 59 133044 95 215 397 463 535 39 86 624 749 99 134013 40 107 314 454 83 803 903 83 135840 993 136 103 13 299 357 437 608 64 719 51 137159 84 519 850 138284 405 48 561 645 936 90 139201 3 384 504 633 750 98 889.

140012 241 558 839 61 75 141088 266 412 565 778 988 142219 46 354 94 512 29 722 94 143197 261 605 728 65 976 144087 100 7 268 457 741 42 45 906 145098 419 88 648 53 761 934 146019 207 14 357 405 93 698 703 833 42 941

לאדז, 18 יאנואר 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 18 יאנואר 1933

די קרענק,
וואס מאכט אומעטיג

ארום דעם געפלאנטן ווירטשאפטס-ראט האט זיך שוין אנטוויקלט א פרישע מחלוקה.

באלד אינאנהויב, ווען ס'איז צושטאנד געקומען אין ווארשא די ערשטע קאנפערענץ, האט מען געשמועסט, אז די ציוניסטן וועלן נישט לאזן פערווירקליכן דעם פלאן. הגם מ'האט די ציוניסטן אפגעגעבן די שענסטע פלעצער, וועלן זיי אבער נישט קענען פארטראגן, אז די ווירטשאפטליכע עסקנים, וואס קאנקורירן מיט זיי פאר דער בכורה אין דער היימישער פאליטיק, זאלן דארט, אין'ם ווירטשאפטס-ראט, שפילן די ראלע פון איניציאטארן און זאלן טאקע פערנעמען אן אנגעזעהענעם ארט, סיי אין דער צוגרייטונגס-ארבייט, סיי שפעטער אין'ם ראט גופא.

און נאכדעם האט מען אנגעהויבן אין דער שטיל מורמלען, אז פון ציוניסטישען צד סאבאטירט מען די ארבייט, אז דער פארזיצער פון דער קאמיסיע, ד"ר קלומעל, רופט נישט צונויף קיין ארגאניזירונגס-זיצונג און אז דער ענין ווערט בכלל איינגעשלאפן.

און פלוצים איז ווי א באמבע אויפגעריסן געווארן די ידיעה, אז דער ציוניסטישער קאמיטעט רופט אליין צונויף אן איניציאטיוו-זיצונג וועגן א ווירטשאפטס-ראט. די ערשטע ארבייט ווערט, הייסט עס, אפגעמעקט און אויף'ן זעלביגן ארט דארף מען אנהויבן שרייבן געשיכטע פון דאס ניי.

פאר די יודען אין פוילען איז אייגענטליך נישט קיין נפקא מינה, ווער ס'זאל רופן דעם ווירטשאפטס-ראט, אבי ער זאל זיך צונויפקומען און זאל בעהאנדלען אין דער פולער ברייט און טיף די אנגעווייטאגטע יודישע פראבלעמען.

אבער די מחלוקת, וואס איז ענטשטאנען שוין ביים לייגען דעם ערשטן ווינקעל-שטיין, וועט אוודאי קיין גוטס נישט ברענגען.

די ערשטע איניציאטארן האבן געטענה'ט: אויב ס'קען צווישן יודען אין פוילען נישט דערגרייכט ווערן קיין אחדות אויפ'ן פאליטישען געביט, טא לאמיר אויסמיידן די פאליטיק, לאמיר רעדן נאר פון אונזערע עקאנאמישע יסורים, אפשר וועלן מיר זיך כאטש אין אט דעם פרט קענען צונויפפיירן. זענען דאך די יודישע מאסען אין פוילען נישט מחויב אונטערצוגיין צוליב דעם, וואס די גדולים קענען נישט אדורכקומען צווישען זיך.

און זיי [illegible] געוואלט בויען דעם ווירטשאפטס ראט אויף א-פאליטישע יסודות, שטיצן זיך ס'רוב אויף פערכאפעלע אויטאריטעטן.

ענטפערן אבער די ציוניסטן, אז דאס איז אן אבסורד, אז פאליטיק און עקאנאמיק זענען געבונדען צוזאמען ווי דער פלאם און קנויט, אז די יודישע עקאנאמישע יסורים זענען דאך דער עיקר א רעזולטאט פון אונזער פאליטישער רעכטלאזיגקייט, דעריבער קען דער פאליטישער מאמענט נישט עלימינירט ווערן אינ'ם ווירטשאפטס-ראט, נאר אדרבא, ער מוז אין איהם שפילען די הויפט-ראלע.

חוץ דעם האלטען די ציוניסטן, אז די גאנצע איניציאטיוו איז מצד די „ווירטשאפטלער'ס" וועגן בלויז א מיטעל, צוריק צו געווינען דעם פערלוירענעם צוטרוי ביי די מאסען, צו פערפעסטיגען זייערע אונטערגעשווענקטע פאזיציעס אין זייער געזעלשאפט. און היות זיי אליין, ווי אויך זייער פאליטישע שיטה, זענען שעדליך פאר די יודען, טאר מען זיי בכן נישט לאזען אויפהויבען קיין קאפ און מ'מוז זיי דא בעקעמפען, ווי מ'בעקעמפט זיי אויף אלע אנדערע פאליטישע ארענעס. פונקט ווי מ'דערלאזט זיי נישט צום סיים און צו די שטאט-ראטען, ווי מ'ברעכט זייערע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס, ווי מ'מאכט זיי צו שאנד און שפאט, צו אש און בלאטע, אין ווארט און שריפט, ביי אלע געלעגענהייטען, אזוי מוז מען אויך דא צושטערן זייער פלאן, און זאל קיינער נישט מיינען, אז זיי האבן נאך עפעס פאזיטיווס פאר'ן פאלק.

אבער ביים ברעכען האט מען נישט געקענט בלייבען, ווייל די מאסען, וואס זענען שוין מיטגעצויגען געווארען נאכ'ן ערשטען שייעס לאזונג, וועלען נישט מוחל זיין די, וואס ווילען ביי זיי צונעהמען די לעצטע האפענונג אויף א מעגליכער ישועה. האט מען דעריבער צונויפגערופען אויף נעכטען א נייע, ריין ציוניסטישע, איניציאטיוו-קאנפערענץ פאר א ווירטשאפטס-ראט, און אויך דא זענען פערגערופען געווארען נישט דווקא פארטיי-חברים, נאר אויך כלל-טוערס פון אנדערע מיינונג, כדי דער ענין זאל טראגען א פאלק-כאראקטער.

איז טאקע פארן פאלק אלצאיינס, ווער ס'איז דער רופא, אבי אלע שטימען און מיינונגען זאלען קומען צום אויסדרוק, אבי אין דער ערשטער רייה זאל ארויסגערוקט ווערען אונזער שרעקליכע נויט, אונזער קאטאסטראפאלע ירידה אין אפגרונד אריין,

אבער די שוין געשאפענע מחלוקת וועט דאך נישט דערלאזען קיין אלגעמיינע בעטייליגונג. דער סוף וועט דאך זיין, אז אדער ס'וועלען קומען צוויי ווירטשאפטס-ראטען, אדער ס'וועט גאר קיין ווירטשאפטס-ראט נישט זיין. דאס איז דאס טרויעריגסטע.

און צי האבען די ציוניסטען דא דערגרייכט זייער פערלאנג צו דערשטיקען זייערע געגנערס, איז נאך א גרויסער ספק. ווייל אלע וועלען דאך סוף כל סוף וויסען, אז דער ערשטער שטויס דערצו האבען פארט געגעבען יענע „נאקראטירטע" כלל-טוערס, וועמען ס'איז א מצוה צו מחרים און מנדה זיין, אז ווען נישט זייער דרוק וואלט דער לאזונג פון א ווירטשאפטליכען ראט פאר לאנג געלעגען אין שטויב, צוזאמען מיט אלע אנדערע גוטע כוונות, וואס בלייבען א פוסטער קלאנג, אויב זיי קרייצען די אינטערעסען פון א שטארקער פארטיי.

אט אזוי האט דער ערשטער פרוב, צו פערווירקליכען א שיינעם געדאנק, נאכאמאל אויסגעוויזען אונזער שווערע קרענק פון פארטייאישער צושפליטערונג, וואס מאכט אונז אזוי אומעטיג, צו טון עפעס פאר אונזער אייגענער הילף.

פ. ס.

אמעריקא קוקט פעסימיסטיש אויף אייראפא
און לעגט די האפנונגען אויף אזיע און רוסלאנד
די סאוויעטען זאלען אינגיכען אנערקענט ווערען דורך אמעריקא

דער ספעציעלער קארעספאנדענט פון דער „פאסישער צייטונג" אין ניו-יארק גיט אין איינעם פון זיינע לעצטע בריף אן אינטערעסאנטע כאראקטעריסטיק פון דער פאליטישער לאגע, אין וועלכער עס געפינען זיך איצט די פאראייניגטע שטאטען ערב איבערנעהמען די מאכט דורך רוזוועלט.

רוזוועלט וועט איבערנעהמען די מאכט דעם 4. מערץ און אין דער גאנצער וועלט ווערען מיט'ן דאזיגען טאג פערבונדען גרויסע האפענונגען. ווייל די דעמאקראטען, צו וועלכע רוזוועלט געהערט, אין געגענזאץ צו די רעפובליקאנער, וועלכע זענען ביז איצט געשטאנען ביים רודער, זענען אנהענגער פון מעהר ליבעראלע פאליטישע טעאריעס און זענען מעהר גענייגט צו די אידעען פון אינטערנאציאנאלער צוזאמענארבייט. די האפענונגען, וואס ווערען ארויפגעלעגט אויף די ענדערונגען אין דעם ווייסען הויז, שטויסען זיך אבער אן אויף גאנץ געדיכטע וואלקענס איבער דעם אמעריקאנער האריזאנט.

די פאראייניגטע שטאטען האבען פאר זיך צוויי גרויסע אינטערנאציאנאלע פראבלעמען. ערשטענס די בעציהונג צו אייראפא ווי א צו א קאנטינענט, וואס פערברייכט אייראפעאישע סחורות. צווייטענס, די פראבלעמען פון דער אייראפעאישער פאליטיק אין ווייטען מזרח און לגבי סאוויעט-רוסלאנד.

די בעציהונג פון אמעריקא צו אייראפא און פון אייראפא צו אמעריקא האט זיך נאך געריכט אין די בעקאנטע נאטעס בנוגע די צאהלונגען פון 15-טען דעצעמבער פ. י. קיינער אין אמעריקא צווייפעלט נישט, אז דאס פראבלעם פון די קריגס-חובות וועט געלעזט ווערען אין פערלויף פון דעם לויפענדען יאהר, אדער פאר דער אלוועלטליכער עקאנאמישער קאנפערענץ, וואס דארף זיך צונויפקומען אין אויגוסט, אדער אויף דער דאזיגער קאנפערענץ. דער אויסגאנג וועט געפונען ווערען און די פאראייניגטע שטאטען וועלען דערצו מאכען די געהעריגע שריט.

עס איז נישט געווען קיין צופאל, וואס דער דייטשער געזאנדטער, וועלכער האט זיך געפונען אין דעם אמעריקאנער אויסערן-אמט גראד אין דער צייט, ווען די אמבאסאדארען פון ענגלאנד און פון פראנקרייך האבען איבערגעגעבען די נאטעס וועגען זייערע חובות. דער דייטשער געזאנדטער האט זיך געקאנט פרייען, וואס ער האט זיך נישט געפונען אין דער אומאנגענעהמער לאגע, אין וועלכע עס זענען געווען זיינע קאלעגען. אבער ער האט אויך קיין רגע נישט פערגעסען, אז דייטשלאנד איז אויך אן אייראפעאישע מלוכה און אז דער גורל פון איהרע שכנים איז סוף כל סוף איהר אייגענער גורל.

אין איהר אומצוטרוי צו אייראפא דוכט אן אמעריקא ביסלעכווייז אפצוקעהרען זיך פון אייראפעאישען קאנטינענט און ווענדען איהר אויפמערקזאמקייט און איהר אינטערעס אין דער ריכטונג פון מזרח-אזיען און רוסלאנד. די אייראפעאישע בעאבאכטער מוזען קאנסטאטירען די מעגליכקייט, אז אמעריקא וועט אריבערטראגען דעם צענטער פון איהר אינטערעס דווקא אין די דאזיגע לענדער. מען דארף אבער האבען אין אכט, אז די אזיאטישע אריענטאציע פון אמעריקא שטויסט זיך אן אויף שטערונגען, וואס זענען נישט קלענער פאר די, וואס מאכען שווער די לעזונג פון די אייראפעאישע פראבלעמען. אויב אמעריקא קוקט מיט פעסימיזם אויף אייראפא, לעגט זי דערפאר גרויסע האפענונגען אויף אזיע.

עס איז מעהר קיין ספק נישט, אז רוזוועלט האט בדעה צו אנערקענען די סאוויעטען. די אינדוסטריאליזאציע פון ריזיגען סאוויעטען-לאנד קומט פאר מיט דער הילף פון די אמעריקאנער אינזשינירען. אט די פאכלייט, ווען זיי קומען אהיים קיין אמעריקא, דערציילען זיי וועגען רוסלאנד בעסערע גרוסען איידער די, וואס יענע דערצעהלען אין אייראפא. די בעאמטע פון אויסערן-דעפארטאמענט האבען זיך שוין פון לאנג ארויסגעזאגט פאר דער אנערקענונג פון סאוויעטען-רוסלאנד. דאס איז נישט געשעהען ביז איצט דער עיקר צוליב צוויי סיבות: ערשטענס, צוליב די פערזענליכע אנשויאונגען פון הובער'ן, צווייטענס, צוליב דעם, וואס אין פאל פון אנערקענונג וועט מען מוזען מאכען די באלשעוויקעס גרויסע הנחות אויפ'ן געביט פון די צארישע חובות. די אמעריקאנער ווילען נישט ווייזען די אייראפעאישע קאפיטאליסטישע בעלי-חובות, א מוסטער פון הנחות לגבי דעם באלשעוויסטישען בעל-חוב. אבער איצט מאכען די פאדערונגען פון די אייראפעאישע מלוכות צו ליקווידירען די קריגס-חובות צו נישט די הויפט-סיבה פארוואס סאוויעט-רוסלאנד איז ביז איצט נישט אנערקענט געווארען. פארוואס, פרעגען די אמעריקאנער, זאל מען נישט ליקווידירען די גא[illegible] אלטע חובות, אויב עס ווערט געשטעלט די פראגע וועגען ליקווידירען די שפעטערדיגע חובות?

די שוועריגקייטען, וואס בעציהען זיך צו דער ענטוויקלונג פון דער אמעריקאנער פאליטיק אין מזרח-אזיען, ליגען דער עיקר אין דעם אימפעריאליסטישען און קריגערישען יאפאן. צי קאן זיך אמעריקא גיכער צונויפרעדען מיט די געוועלטען פון טאקיא אידער די פעלקער-ליגע אין גענף; אבער דא צייכענט זיך אן אויפ'ן האריזאנט א נייע גראנדיעזער צוזאמענשטויס? דאס איז ווייט נישט בלויז קיין טעארעטישע פראגע און עס וועט נישט זיין קיין שום וואונדער, אויב רוזוועלט, וועלכער איז א גרויסער ליבהאבער פון ים, וועט ביי דער אונטערשטיצונג פון אנהענגער פון בעוואפענונג העריסט, מוזען נעהמען פיהרען א פאליטיק, וואס שטעהט אין ווידערשפרוך צו זיין פאליטישען אני מאמין.

אפענע און צינישע אומגעוויסנהאפטיגקייט
אזוי רופט אן זשאבאטינסקי די האנדלונג פון קאנגרעס-געריכט אין דעם ענין פון די רעוויזיאניסטען

דער לייט-ארטיקעל אין לעצטען נומער פון פאריזער רעוויזיאניסטישען ארגאן „ראסוויעט" איז נאטירליך געווידמעט דעם אורטייל פון קאנגרעס-געריכט, וואס שטעלט אפ אין זיין טעטיגקייט דעם רעוויזיאניסטישען זאנדערפערבאנד. דער מחבר פון ארטיקעל וו. זשאבאטינסקי שרייבט וועגען אורטייל אהן בעזונדערע צערעמאניעס, צום געריכט בעציהט ער זיך אהן דער מינדעסטער פיעטעט, ער שרייבט נישט ווי דער שעפער פון א פאליטישער ריכטונג, וואס איז פעראורטיילט געווארען, נאר מיט דער גרעסטער האפעריגקייט, מיט בעוואוסטזיין פון דער גרויסער ראלע און איינפלוס, וואס די רעוויזיאניסטען האבען און וועלען נאך האבען אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. זשאבאטינסקי שרייבט:

עס איז פאראן א מיינונג, אז ריכטער טאר מען נישט קריטיקירען. דאס איז א פוסטע פלוידעריי. מ'קאן נאך אפשר גלויבען דערין דארט, וואו עס זענען פאראן די אינסטיטוטען פון אפעלאציע און קאסאציע, וואו עס איז פאראן א גענוי געזעץ, שטרענגע כללים פון פראצעדור, א רייכע טראדיציע פון פרעצידענטען; וואו עס איז פאראן א מעגליכקייט שטרענג אויסצוהאלטען די ריכטער. צו דער ציוניסטישער קאנגרעס-יוסטיץ האט דאס אליין קיין שום שייכות. זי האט נישט קיין ציווילען קאדעקס, נישט קיין קרימינעלען, נישט קיין געריכטס-פראצעדור, נישט קיין טראדיציע; איהרע ריכטער ווערען אויסגעקליבען אויף די קאנגרעסען ווי עס איז, פשוט לויט דער דער רעקאמענדאציע פון די בעזונדערע פראקציעס און אפעלירען איז נישטא צו וועמען. א נישט פולקאמער און נאך קינדערישער אינסטיטוט; אויב איהם איז בעשערט צו פערבלייבען און זיך צו ענטוויקלען, איז נאר מיט דער הילף פון עפענטליכער קריטיק.

אין דעם פאל קאן נישט די דאזיגע קריטיק נישט זיין זעהר שטרענג. דאס עהרען-געריכט פון ציוניסטישען קאנגרעס, וואס האט די טעג בעשלאסען אין בערלין דאס פונאנדערלאזען דעם ציוניסטישען זאנדערפערבאנד, האט זיך אין פראצעסיאנעלער הינזיכט אויפגעפיהרט מיט אן אפענער און צינישער נישט-געוויסענהאפטיגקייט.

זשאבאטינסקי רוקט דאן ארויס געגען געריכט די בעקאנטע פארווארפען: אזוי ווי דעם געריכט איז אויסגעקומען צו אורטיילען נישט פערזאנען, נאר אן ארגאניזאציע און אזוי ווי צוויי מיטגלידער פון געריכט זענען אויסגעשפראכענע געגנער פון דער דאזיגער ארגאניזאציע (איינער איז א קאמפערישער ווייצמאניסט און דער צווייטער א קאמפערישער לינקער) האבען די ריכטער געדארפט האנדלען, ווי אנשטענדיגע מענשען: אנערקענען זייערע אומקאמפעטענץ און פארלעגען דער עקזעקוטיווע צוצווארטען ביז צום נייעם קאנגרעס, אדער ביז צו דער נייער סעסיע פון אקציאנס-קאמיטעט, ווען עס וועט אויסגעקליבען ווערען א נייער צוזאמענשטעל פון די ריכטער. דאס איז נישט געטון געווארען, דאס געריכט האט זיך אליין אנערקענט פאר קאמפעטענט און האט ארויסגעטראגען א פסק-דין אין דער אפוועזענהייט פון די בעשולדיגטע.

עס זענען געווען, ענדיגט זשאבאטינסקי, נאך פיל אנדערע אינאנשטענדיגקייטען אין דער דאזיגער געריכטס-פערהאנדלונג, אבער איך האלט נישט פאר נויטיג ווייטער זיך צו פערנעהמען מיט יורידישען אנאליז, ווען עס האנדלט זיך וועגען אן אינצידענט, וואס האט נישט קיין שום געריכטליכע בעדייטונג. קיין פראקטישע בעדייטונג האט ער אויך נישט: דער זאנדער-פערבאנד איז געבוירען געווארען מיט א האלב יאהר צוריק און די רעוויזיאניסטישע בעוועגונג האט דיקטירט איהר ווילען דעם קאנגרעס אויך אהן דעם דאזיגען צונאמען, און אויב זי וועט וועלען, וועט זי דיקטירען אויך אויפ'ן נאהענטסטען קאנגרעס.

איינערן-מינ. פיעראצקי איז גארנישט מיד
ערשטער אפקלאנג פון מינ. פיעראצקי'ס רעדע אין דער סיים-קאמיסיע

ביי דער בעהאנדלונג פון בודזשעט פון אינערן-מיניסטעריום אין דער בודזשעט-קאמיסיע פון סיים האט גענומען א ווארט דער אינערן-מיניסטער פיעראצקי, וועלכער האט געהאלטען א גרויסע רעדע. דער מיניסטער האט בעריהרט אלע וויכטיגסטע פראגען, וואס האבען א שייכות צו זיין רעסארט. ער האט נישט נאר פערטיידיגט די בעזונדערע פאזיציעס פון זיין בודזשעט און נישט נאר געמאכט א בילאנס פון די אויפטוען פון אינערן-מיניסטעריום, ער האט אויך געפרובט פארמולירען די אידעאלאגישע אנשויאונגען פון דער רעגירונג אויף פערשידענע פראבלעמען פון מלוכה-וועזען. פאר דער יודישער בעפעלקערונג איז אין דער רעדע פון דעם מיניסטער בעזונדערס געווען אינטערעסאנט דער פאסוס, וואס האט זיך בעצויגען צום קאמף פון דער רעגירונג געגען די עקסצעסען, וואס ווערען סיסטעמאטיש ארויסגערופען דורך די ענדעקעס.

אויב, למשל, האט דער מיניסטער געזאגט, די ענדעציע וויל גליקליך מאכען פוילען און דער וועג דערצו פיהרט, דורך העצען איהר יוגענד צו טעראר-מעשים געגען יודען, מוז די מלכות ענערגיש געגען דעם ארויסטרעטען, ווייל ס'איז נישטא אין קיין שום געזעץ קיין בעפולמעכטיגונג פאר וועלכער עס איז נישט פארטיי צו ענטוויקלען אזא מין איניציאטיוו.

אויף דער רעדע פון אינערן-מיניסטער האט דערווייל זיך אפגערופען בלויז די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווסקא", וועלכע שרייבט צ. אנד.:

נעכטען האט געהאלטען א גרויסע פאליטישע רעדע דער אינערן-מיניסטער פולק. פיעראצקי, וואס וועגען זיין נאהענטער דימיסיע געהען ארום הארטנעקיגע קלאנגען נישט נאר אין די קרייזען און אין דער פרעסע פון דער אפאזיציע. איין אפאזיציע-ארגאן האט אפילו דעמענטירט פארמאל די דאזיגע ידיעות און האט דערביי בענוצט דעם אויסדרוק וועגען „איבערמידיגקייט". וועלכע איז זייט א געוויסער צייט די סטערעאטיפע מאטיווירונג פאר דער „ענדערונג פון דער וואך".

די רעדע פון ה' פיעראצקי איז געווען א קאטעגארישע פערלייקענונג פון דער דאזיגער „איבערמידיגקייט". אויב ה' פריסטאר האט אין סענאט געזאגט, אז דער הויפט-בעדינג פון גובר זיין דעם קריזיס איז רוה, האט ה' פיעראצקי בעענטפערט דעם פרעמיער, אז ער האלט אויף די דאזיגע רוה און קאן די רוה אויך ווייטער איינהאלטען. דער סילאגיזם איז א פשוטער און קלארער: די גאראנטיע פון א גינסטיגען קאמף געגען קריזיס — איז רוה און דער זשיראנט פון דער רוה איז ה' פיעראצקי.

די רוה דארף זיך שטיצען נישט בלויז אויף דער פיזישער קראפט פון דער פאליציי, נאר אויף דער גערעכטיגער און גלייכער בעהאנדלונג מצד דער אדמיניסטראציווער מאכט פון אלע ביר-

ארום בעזוך פון אבבאס הילמי אין א"י

ירושלים (יט"א)) אין צוזאמענהאנג מיט'ן בעזוך פון עקס-כעדיוו אין עגיפטען אבאס הילמי אין ארץ-ישראל און זיינע פאליטישע פלענער פיהרט די אראבישע פרעסע אין א"י א שארפע קאמפאניע געגען אבבאס הילמי. אבבאס הילמי האט אנגעקלאגט אין געריכט דעם רעדאקטאר פון דער אראבישער צייטונג „מאלאס על אראב", וואס ער שיינט אין א"י, דערפאר, וואס די צייטונג האט געשריבען וועגען אבבאס הילמי צ.ו. אנד. : „אבבאס הילמי בעהמט זיך גארנישט צום הארצען, צוזעהענדיג ווי א"י ווערט פערקויפט צו יודען". איידער אבבאס הילמי איז אראב אויף דער יבשה איז ער פערבליבען איניגע טעג אויף זיין יאכט אין חיפה'ער פארט. אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז די א"י רעגירונג מאכט איהם שוועריגקייטען צו בעזוכען דאס לאנד.

ווי יט"א ווערט אבער געוואהר, איז די ווירקליכע סיבה דערפון, וואס אבבאס הילמי האט איניגע טעג נישט פערלאזען זיין יאכט, געווען דאס, וואס ער האט געווארט אויף אן אפיציעלע איינלאדונג פון דעם הויך-קאמיסאר און פון דעם גראס-מופטי.

אויפ'ן סמך פון צופעליגע ידיעות דארף פעסטגעשטעלט ווערען, אז דער הויך-קאמיסאר האט נישט ארויסגעשיקט קיין אפיציעלע איינלאדונג צום עקס-כעדיוו, אנדערש וואהרשיינליך שטעלט זיך פאר דער ענין מיט'ן גראס-מופטי און מיט'ן העכסטען מוזולמענישען ראט. לויט די ידיעות, וואס זענען ערהאלטען געוואר'ען דורך יט"א, האט דער מופטי בעקומען פון די מוזולמענישע קרייזען אין לאנדאן און זשענעווע א יואהרנונג, ער זאל איגנארירען אבבאס הילמי'ס בעזוך, ווייל זיינע פאליטישע פלענער שטימען נישט מיט די אינטערעסען פון דער מוזולמענישער וועלט, עס איז אבער נישט אויסגעשלאסען, אז דער מופטי האט מסכים געווען צו קאנפערירען מיט אבבאס הילמי.

אין צוזאמענהאנג מיט'ן פאקט, וואס אבבאס הילמי האט אין משך פון איניגע טעג נישט פערלאזען זיין יאכט, שרייבט „פעלעסטין", וואס גרייפט אן שארף דעם עקס-כעדיוו, אז ער האט בעקומען כלומרשט פון גוט אינפארמירטע קוועלען א מעלדונג, דאס דער עקס-כעדיוו האט קאנפערירט מיט דער יודישער אגענץ וועגען דעם אופן צו לעזען דאס יודישע פראבלעם אין א"י. די יודישע אגענץ זאל איהם האבען פארגעלעגט איהר הילף ביים ערהאר בעי'ען דעם קעניגליכען טראן אין א"י אונטער'ן ענגלישען מאנדאט און האט געשטעלט פאלגענדע בעדינגונגען : 1) די אנערקענונג פון אלע יודישע רעכט, וואס זענען גאראנטירט אין דער באלפור-דעקלאראציע און אין מאנדאט. 2) איבערזידלונג פון די ערדלאזע אראבער פון א"י קיין עבר-הירדן, כדי די צאהל אראבער אין א"י זאל קלענער ווערען. 3) ערלויבען אויף א יודישע מאסען-עמיגראציע קיין א"י אין הסכם מיט די פלענער, וואס זענען אויסגעארבייט געווארען דורך דער יודישער אגענץ. 4) אין די מלוכה-אמטען דארפען זיין בעשעפטיגט יודען און די העברעאישע שפראך דארף זיין די אפיציעלע שפראך.

„פעלעסטין" גיט צו, אז די דאזיגע אינפארמאציעס שטאמען פון א געוויסער „פיהרענדער פערזענליכקייט אין לאנדאן". אלס בעווייז, אז די איבערמאציע איז א ריכטיגע, ברענגט „פעלעסטין" דעם פאקט, וואס נחום סאקאלאוו און לארד מעלטשעט ווייל אויך אין א"י, כדי פארטצוזעצען די פערהאנדלונגען מיט אבבאס הילמי.

עס איז איבעריג צו בעטאנען, דאס די אינפארמאציעס פון „פעלעסטין" ווערען דורך די א"י יודען בעטראכט אלס אויסגעטראגען פון פינגער, דער בייז איז די אלגעמיין בעקאנט, אז אבבאס הילמי איז קיינמאל נישט געווען פריינדליך צו יודען און האט נישט געהאט קיין פאזיטיווע בעציהונג צו די יודישע שטרעבונגען אין ארץ-ישראל.

40-יעהריגע געזעלשאפטליכע טעטיגקייט פון דר. ז. טיאמקין.

פאריז (יט"א) די טעג האט דער בעקאנטער ציוניסטישער טוער, געוו. מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון רעוויזיאניסטישען וועלט-פערבאנד ד"ר זינאווי טיאמקין געפייערט דעם יובילעאום פון זיין 40-יעהריגער געזעלשאפטליכער און פאליטישער טעטיגקייט. אין 1882 האט טיאמקין זיך בעטייליגט אין דער ארגאניזירונג פון דער ארטיגער חובבי-ציון-גרופע אין ווילנע. שפעטער האט ער מיטגעארבייט ביים גרינדען די גרופע „בני-ציון" אין ווארשא. צו יענער צייט האט ד"ר טיאמקין צוזאמענגעארבייט מיט אחד-העם, ר' שמואל מאהילעווער און מ. מ. אוסישקין. דער בעל-היובל האט זיך בעטייליגט אין פיל ציוניסטישע קאנגרעסען און ענטוויקעלט א לעבהאפטע געזעלשאפטליכע טעטיגקייט אין דרום-רוסלאנד און אין די שפעטערע יאהרען אין דייטשלאנד, וואו ער האט געלעבט אין די יאהרען פון 1903 ביז 1914. אין דייטשלאנד האט ד"ר טיאמקין צוזאמענגעארבייט אין הילפס-פעראיין אין דער אקציע לטובת יודישע עמיגראנטען.

אין די יאהרען פון דער מלחמה און דער רעוואלוציע האט ד"ר טיאמקין פארטגעזעצט זיין אינטענסיווע געזעלשאפטליכע ארבייט, זיך בעטייליגט אין פיל צוזאמענפאהרען און קאנפערענצען, געווען וויצע-פארזיצער פון יודישען זעלבסט-שוץ אין אדעס אין די יאהרען 1918—1919 און ארגאניזירט דעם ארויספאהר פון דער ערשטער גרופע רוסישע עולים קיין א"י. אין יאהר 1920 האט ד"ר טיאמקין צוזאמען מיט 34 אנדערע ציוניסטען, אנטלויפענדיג פון די באלשעוויקעס זיך בעזעצט אין קאנסטאנטינאפאל, וואו ער האט ווידער ענטוויקעלט א ברייט-צווייגיגע הילפס-קאמיסיע פאר יודישע פליטים און עמיגראנטען. אין 1924—1925 געהערט ד"ר טיאמקין צו די גרינדער פון דער רעוויזיאניסטישער בעוועגונג. ביז 1932 איז ד"ר טיאמקין געווען עקזעקוטיוו-מיטגליד פון רעוויזיאניסטישען וועלט-פערבאנד.

———=(:O:)=———

אזא קונציגער גנב טרעפט איינמאל אין טויזענט יאהר

א געהיימניספולע גנבה, וואס לעזט זיך ווי די מעשה פון א וואונדערבארען שונד-ראמאן. — דאס איז אבער א ווירקליכע געשעהעניש, וואס האט פאסירט אין פאריז און איז פערשריבען אין די פראטאקאלען פון דער פאריזער פאליציי

אשטאן וואלף, דער געוועזענער אסיסטענט פון דעם הויפט פון דער פאריזער געהיים פאליציי, דערצעהלט א מערקווירדיגע געשיכטע פון אן אויסער-געוועהנליכער גנבה, וואס האט מיט א געוויסער צייט צוריק פאסירט אין פאריז.

דער יובילער לאון דארסאנוואל'ס סטאר איז בערויבט געווארען. מ'האט ארויסגענומען דימענטען און עדעלשטיינער פאר א האלבען מיליאן פראנק. די טירען און פענסטער פון געשעפט, פעסט געשמידטע אין אייזערנע גראטעס, זענען אבער געווען גאנץ. דער סופיט און פאדלאגע זענען אויך געווען נישט גערירט.

ווי אזוי'זשע איז דער גנב אריין און ווי אזוי האט ער ארויסגעטראגען די קאסטבארע חפצים?

אויפ'ן איינגענטימער האט קיין פערדאכט נישט געקענט זיין, אז ער האט עס אליין געמאכט.

מ'האט געפונען א סך פינגער-צייכענס און אויך צייכענס פון א ריזיגער לאפע, ווי פון עפעס אן אומבעקאנטער חיה. דאס האט אבער גארנישט געהאלפען צו ערקלערען די געהיימניס, ווי אזוי דער גנב איז אריין.

איניגע איינצעלהייטען האבען נאך מעהר פערפלאנטערט די זאך. ווען מען האט די פינגער-צייכענס בעטראכט אונטער א מיקראסקאפ, האט זיך ארויסגעוויזען, אז זיי זענען פאלשע, אז זיי זענען נישט די צייכענס פון די פינגער פון א האנט, נאר געמאכט מיט גומע.

און אומעטום האט מען געפונען צייכענס פון א ריזיגער לאפע. ס'האט אויסגעזעהען ווי עפעס א חיה האט עס געטון.

אבער ווי אזוי? דער הויפט פון פאריזער געהיים פאליציי, בערטיאן האט גענומען אויספרעגען דעם איינגענטימער.

— ס'זעהט אויס, אז דער גנב האט געבראכט א שליסעל.

— דאס איז אונמעגליך, — האט דארסאנוואל געענטפערט — מ'קען קיין שליסעל צו מיין געשעפט נישט קריגען און מיינע שליסלען לאז איך פון האנט נישט ארויס. קיינער קען זיי נישט האבען.

— נו, וועלען מיר זיך נעהמען ארומזוכען די ארומיגע דירות און הייזער, — האט בערטיאן ערקלערט. — ווער וואוינט אין דער הויך?

— פרוי גיזעל וואנדראם. זי ארבייט אלס סטענאגראפיסטקע אין א האלענדישען באנק. זי איז מיין בעסטע פריינדין, און אויף איהר קען קיין שום פערדאכט נישט זיין.

בערטיאן האט זיך א ווילע פערטראכט און דאן זיך געווענדעט צו זיין הויפט-דעטעקטיוו רוסא.

— ווער האט געוואוינט איבער דיוראנ'ס געשעפט, וועלכע איז אויך בערויבט געווארען אויף אן עהנליכען אופן?

— עליאס פירמין, א הארבעוואטער, ער איז א פידעל-שפילער. מיר האלטען אויף איהם אן אויג. מיר...

בערטיא איז אוועק און מיר זענען פערבליבען ווארטען.

אין מיס וואנדראס צימער האט בערטיאן, אין א קלאזעט אין וואנט, געפונען אן עפענונג, די לאך איז געווען קונציג געמאכט, אז מען האט געקענט אריינקוקען אין דארסאנוואל'ס געשעפט.

אבער נישט מעהר ווי אריינקוקען, דורכקריכען דורך דער לאך וואלט אונמעגליך געווען פאר א מענשען.

— האט מסתמא דער גנב זיך בענוצט מיט עפעס א חיה, — האט רוסא א זאג געטון.

גאנץ פאריז האט געקאכט מיט דער געהיימניס-פולער גנבה. א סך האבען געזאגט, אז דער גנב איז א מערקווירדיגער מכשף, אנדערע, ווידער, האבען ערקלערט, אז דאס איז א קונציגע באנדע רויבער. ווי אזוי די רויבעריי איז בעגאנגען געווארען האט, נאטירליך, קיינער נישט געקענט ערקלערען. יעדענפאלס, די פאליציי האט אויסגעזעהען הילפלאז.

מיר האבען זיך א נעם געטון נאכצושפירען די וואנדראם. די בעסטע דעטעקטיווס זענען אנגעשטעלט געווארען.

אין עטליכע טעג ארום האבען מיר אויסגעפונען, אז וואנדראם איז איינמאל, צוועלף א זייגער ביינאכט, ארויס פון איהר וואוינונג און אוועק אין א שענק, איינעם פון די סאמע ערגסטע אין דער פאריזער אונטערוועלט. פון דארט איז זי נעלם געווארען דורך א הינטער-טיר. אבער דארט האט רוסא געווארט, און געזעהען האט ער, אז דאס איז שוין נישט א מיידעל, נאר דער הארבעוואטער פירמין, אפנארען אונז האט ער, אבער, נישט געקענט, ווי ער (אדער זי) זאל זיך נישט פערקליידען, ווייל מיר האבען געהאט דעם „אויסוועניגען פארטרעט" פון וואנדראם.

רוסא האט נאכגעפאלגט דעם הארבעוואטען פירמין, וועלכער איז באלד אריין אין א קעלער-שענק ביים טייך סעין. צום בעדויערען האט רוסא פערגעסען, אז דער דאזיגער שענק האט אן אונטערערדישען ארויסגאנג, ווען ער האט זיך דער-מאנט, איז שוין געווען צו שפעט. דער הארבעוואטער איז נעלם געווארען.

אין רוסא אוועק דארט, וואו דעם הארבעוואטען פירמינ'ס וואוינונג געפינט זיך. א פאר שטונדען צייט איז ער אפגעשטאנען און האט זיך ענדליך דערווארט. א טעקסי איז צוגעפאהרען, און א שלאנקער, שעהנער יונגערמאן, מיט א פאר שווארצע וואנצעלעך איז ארויסגעשטיגען. דער דאזיגער יונגערמאן איז געווען בעוואוסט אלס דער טענצער קסאווער ווען אספען. רוסא האט איהם, אבער דערקענט, לויט די ספעציעלע סמנים, איבער'ן הויפט די אויערען, אז דאס איז דער זעלבער הארבעוואטער פירמין, דאס הייסט „מיס וואנדראם".

דער יונגערמאן איז ארויף צו זיך אין הויז, פון וואנען מ'קען ארויס פון דריי זייטען, האט איהם רוסא פערלוירען.

איך האב אויף מארגען איבערגעגעבען בערטיאן'ען אונזער ערפאהרונג.

— ס'איז קלאר — האט בערטיאן געזאגט — אז מיר האבען דא צו טאן מיט א גע חברה-מאן. ער קען זיך פארשטעלען פאר עטליכע פערזאנען און זאגאר ענדערען זיין שטים. ווי אזוי ער קען שפילען די ראלע פון א מיידעל און קען געוויגען די פריינדשאפט פון דארסאנוואל'ן, איז ממש אונפערשטענדליך.

האט מען זיך איצט א נעם געטון זוכען דעם פערברעכער. געפאקט האט „איהם" רוסא, וועלכער האט זיך געלאזט לויפען נאך איהם און געפונען איהם אויף א וואקזאל, ער האט געקויפט א בילעט קיין מארסעל אויף א שלאף-וואגאן, „האב איך איהם נישט אפגעלאזען, דערצעהלט רוסא. אזוי ווי איך האב ערווארטעט עפעס א טריק פון איהם, האב איך אנגעשטעלט א באהן-בעאמטען אכטונג צו געבען אויפ'ן פענסטער.

„ווארטענדיג אזוי, האב איך בעמערקט ווי די טיר עפענט זיך. איך קוק אריין — בין איך גלייך צוגעקומען צום טואלעט-טיר און גענומען קלאפען. אין עטליכע מינוט ארום האט זיך געעפענט די טיר און א גרויזאמע פרוי האט זיך בעוויזען. מיט א ברוגז'ער מינע האט זי געפרעגט, וואס איך שטער איהר רוה. און נישט ווארטענדיג אויף קיין ענטפער האט זי גענומען ארונטערשלעפען איהרע פעק, מיינענדיג, הייסט עס, אז איך בין א טאמאזשנע בעאמטער און וויל אונטערזוכען איהר באגאזש. זי האט מיר געוויזען א בילעט, אז זי פאהרט פון קאלע קיין מארסעל, און א באהן-אנגעשטעלטער, וואס איז גלייך אונטערגעקומען, האט געזאגט, אז זי פאהרט טאקע פון קאלע.

„ס'האט אויסגעזעהען, אז איך האב א טעות. אבער ווען זי האט זיך אומגעדרעהט, האב איך א קוק געטון אויף איהר אויער, און גלייך דערקענט, מיין חברה-מאן, אדער די וואנדראם.

האב איך זי שוין נישט אפגעלאזען און גערופען א דעטעקטיוו, א פרוי, צו אונטערזוכען זי.

„און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז טאקע ווירקליך א פרוי, און טאקע אונזער וואנדראם. זי האט א פנים פארויסגעזעהען וואס עס קען פאסירען און האט זיך צוגעגרייט צו דעם. דער אנגעשטעלטער איז געווען אן אונטערגעקויפטער.

„אבער איין זאך איז שווער צו פערשטעהען: די דימענטען מיט'ן געלד האבען מיר ביי איהר נישט געפונען. וואו האט זי עס געקאנט אהינטון?

דא האט זיך שוין בערטיאן אריינגעמישט. מ'האט אונטערזוכט דעם גרינעם פאקעט איהרען און דארט טאקע געפונען די געגנב'עטע זאכען.

זי איז ארעסטירט געווארען און שפעטער פערארטיילט געווארען צו צעהן יאהר תפיסה.

וועגען דער גנבה האט מען אויסגעפונען, אז זי האט עס געמאכט טאקע דורך דער קליינער לאך, וואס מ'האט געפונען אין קלאזעט ביי איהר אין צימער. מיט לאנגע שטאלענע שטעקענס צוגעטשעפעט צו אן עלעקטרישער מאשין, האט זי ארויסגעשלעפט דאס ציהרונג. דאס האט אלעס געארבייט מיט עלעקטריע. איין שטעקען האט געהאט א האמער, ווי אלאפע, אנדערע האבען געהאט אפבצוועגעס ביים עק אויף אנצונעהמען די חפצים.

די פינגער-צייכענס זענען געמאכט געווארען מיט גומי צוגעקלעפט צום שטעקען. דאס איז [illegible] געטון געווארען אפצונארען די פאליציי.

די בעקאנטע ענגלישע לופט-פליהערין מיס ספונער איז געשטארבען אין עלטער פון 32 יאהר.

אן ענגליש אילוסטרירט וואכענבלאט אין ארץ-ישראל

ירושלים (י.ט.א.) דא האט אנגעהויבען ערשיינען א ניי אילוסטרירט וואכענבלאט אויף ענגליש א.נ. „פאלעסטין אילוסטרייטעד ניוס". רעדאקטאר און ארויסגעבער פון דעם נייעם וואכענבלאט איז ה' י. כאסין.

אקציע געגען „אימקא" אין א"י

ירושלים (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט דער קאמפאניע וואס ווערט געפיהרט צווישען ישוב געגען „אימקא", האט די העברעאישע פרעסע פערעפענטליכט דעם טעקסט פון דער דעקלאראציע, וועלכע עס מוזען אונטערשרייבען אלע ניי-אנגענומענע מיטגלידער פון דער דאזיגער געזעלשאפט און וועלכע ענטהאלט די פעסטשטעלונג פון דער צוגעבונדענקייט צום קריסטליכען גלויבען.

ווי יט"א דערוויסט זיך, בעציהט זיך אויך דער ועד-הלאומי נעגאטיוו צו דער פערשטארקטער טעטיגקייט פון „אימקא", וועלכע טראגט אין א"י א מיסיאנערישען כאראקטער.

געשטארבען א יונגער בעגאבטער יוד. קאמפאזיטאר

ניו-יארק (י.ט.א.) נאך א קורצער קראנקהייט איז אין לאס אנדזשעלעס געשטארבען אין 33-טען לעבענס-יאהר דער קאמפאזיטאר, דיריגענט און פידלער געארג ליפשיץ. דער פערשטארבענער האט ארויסגעוויזען אונגעוועהנליכע פעהיגקייטען און מען האט איהם פאראויסגעזאגט א גרויסע צוקונפט.

אינערן-מינ. פיעראצקי איז גאר נישט מיד

(ענדע פון 4-טע זייט).

גער, אויף אכטען זייערע קאנסטיטוציאנעלע פרייהייטען, וואס זאלען זיין בעגרעניצט בלויז דורך די געזעצען און מעהר מיט גארנישט. ה' פיעראצקי האט אין דער דאזיגער הינזיכט גענומען אן אנדערען טאן איידער בשעתו דער אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי און פאלאקעוויטש, וועלכע האבען גאנץ אויפריכטיג גערעדט וועגען דעם, אז די אדמיניסטראציע מוז אנדערש בעהאנדלען דעם פאליטישען לאגער, וואס ארבייט מיט דער רעגירונג און אנדערש די אנדערע פארטייען, וועלכע פון די דאזיגע אנשויאונגען איז נאהענטער צו דער „רעאלער ווירקליכקייט", וועגען דעם ווער לייכט אורטיילען די געזעלשאפט גופא.

די „אונפארטייאישקייט" אדער „איבערפארטייאישקייט" פון ה' פיעראצקי האט געפונען איהר אויסדרוק אין דעם, וואס אלע האבען בעקומען פון איהם די פארציע. נאטירליך צומייסטענס די ראדיקאלע פליגלען פון דער אפאזיציע, אדער דער דריטער אינטערנאציאנאלער און... דער נאראדאווער לאגער. די דאזיגע שכנה'שאפט איז דער בעליבטער מאטיוו אין די ארויסטרעטונגען פון די מלוכה-לייט פון דער סאנאציע... די יודען האבען בעקומען בלויז א פאטערליכע דערמאנונג, אז זיי שרייען אביסעל צופיל.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נ;מב אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—2

זיין כעלמיפין 8—9 בריה.

פאר אונזערע קינדער

וועכענטליכע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

מיין קליין ברודערל

איך האב א קליין ברודערל. רופט מען איהם אבראמעק.

נעכטען האט אבראמעק געפרעגט ביי דער מאמען:

— מאמע, ווי האב איך גערעדט, ווען איך בין נאך געווען א קליין בעבעלע?

זאגט איהם די מאמע:

— אז דו ביזט נאך א בעבעלע געווען, האסטו גארנישט געקענט רעדען.

— ווי פלעג איך בעטען עסען?

— האמא — האמא — האמא —

— ווי פלעג איך זאגען אויף א פוהר?

— טפר... טפר... טפר...

— ווי פלעג איך זאגען אויף א הונט?

— מאמא — בייס... בייס — בייס...

די מאמע האט דערציילט, און אבראמעק האט געלאכט. נאכדעם האט ער געפרעגט ביי דער מאמען:

— מאמע, פארוואס געדענקסטו, ווי איך האב גערעדט, און איך אליין געדענק גארנישט?

מיין שוועסטערל דבורה'קעלע

אונזער קליינע דבורה'קעלע איז נעכטען געווען א חכמה.

זי האט געווארפען ברעקעלעך פאר דעם קליינעם הענדעלע: טיפ... טיפ... טיפ...

האט זיך די מאמע געבייזערט:

— מען טאר נישט אנווארפען ברעקעלעך אויף דער ערד.

טוט דבורה'קעלע איהרס און ענטפערט דער מאמען:

— איך וועל דעם הענדעלע ארויספיהרען צו זיין מאמען.

לויפט ארויף א געלע הון אויפ'ן גאניק. רופט זיך אן דער טאטע: אט איז שוין געקומען די מאמע...

דבורה'קעלע טוט א קוק אויף דער געלער הון, טוט א קוק אויף דעם טאטען און רופט זיך אן, ווי א גרויסע:

— די שווארצע איז גאר די מאמע און נישט די געלע.

דער טאטע האט זיך געמאכט פארשעמט, אט ער ווייס נישט און געפרעגט:

— דבורהקעלע, פון וואנען ווייסטו דאס?

האט זי געענטפערט:

— מען זעהט דאך... אז נעכטען מען האט געוואלט פייבען איהר קורטשאקעל, איז זי צו-געלאפען און געמאכט מיט די פליגלען אזוי... אזוי... אזוי...

און דבורהקעלע ווייזט, ווי אזוי די הון די גאמע האט געמאכט מיט די פליגלען.

מלך פראסט

ערגעץ ווייט א מירמל-פאלאץ
שטייט אויף בלויע זיילען.
און ארום — א וואך געפאנצערט
היט אויף סוויזענד מיילען.

מלך פראסט האט עס געבויט איהם, —
ער מיט ווינט אינאיינעם:
ווענט און פענסטער אויסגעהאמערט
פון איין שטיק, פון אייזעם;

און דעם דאך האט ער בעצויגען
מיט די ערשטע שנייען
און בעלאזט מיט גאלד די לייסטען
און דעם שפיץ בענייען.

און זיין שטול געהייסען האקען
אין די אייזבערג ווייטע;
צוואנציג טעג מיט נעבט איהם טראגען
העלדען יונג געשייטע.

זיצט דער מלך פראסט אין פאלאץ
און גיט אפ בעפעהלען:
„הענגט אויס קרוינען, שמידט אויס זייבען
בריקען גייט אויסשטעלען!

מיינע קליידער נעמט, בעהענגט זיי
מיט די ווינטער-שטערן!
מארגען טריה מיט זונען-אויפגאנג
זאל אלץ פערטיג ווערען!"

פייל פון בויגען לויפען דינער
דורך דער נאכט דערפילען
אט דעם גרויסען שטרענגען קיניגס,
גרויסען קיניגס ווילען.

און אויף מארגען גלייך מיט טאג-שיין
איז ארויס אין פאנצער

מלך פראסט זיין לאנד בעקוקען
מיט זיין מחנה גאנצער.

פינקלען טעפעכער גינגאלדנס,
אויסגעשפרייט אויף וועגען;
שטייט די וואך מיט בלאנקע שווערדען
גרייט ווי צו געשלעגען.

און דערנאך א נאכט אין פאלאץ
גייט אוועק אין הוליען.
קומט דער ווינט, דעם קיניגס חבר
און מען נעמט זיך קוליען.

הייבט מען אן צו זינגען, טאנצען,
דרייען זיך — ווערט פריילעך.
„איך אליין, — זאגט פראסט דער קיניג,—
איך אליין בין מלך!"

הייבט דעם ווינט אן צו פערדריסען:
— „נו, און איך בין גארנישט?
אט וועל איך דיר טאקע ווייזען!
רעד נישט, וואס מען טאר נישט".

נעמט מען זיך אפילו קריגען
און דערנאך זיך שלאגען.
ווארפט זיך פראסט אויף ווינט זיין חבר,
און מען נעמט זיך יאגען.

שטורעמט ווינט מיט זיינע פליגלען
מאכט א זאווערוכע:
— „היי, ווייסט אלע — איך בין מלך,
איצט איז מיין מלוכה!"

שלאגט מען זיך ביז טאג ביז העלען,
פליהען שארפע פיילען... — —
— — ערגעץ ווייט א מירמל-פאלאץ
שטייט אויף בלויע זיילען...

א. פרידקין.

משה בראדערזאן

די זילבערנע גלעקעלעך

ספארט דער פעטער שנייער;
קלינגען מיר אפריער —
קלינגען מיר און זינגען מיר,
פאר דעם שליטען שפרינגען מיר,
קלינגען מיר אפריער:

דין — גין — דאן,
דין — גין — דאן,
שנייי צו פאלען
הויבט שוין אן.
דין — גין — דאן,
דין — גין — דאן,
לאמיר איצטער
אונדזערס טאן!
דין — גין — דאן,
דין — גין — דאן,
ס'שיט זיך שניי,
ווי ווייסער מאן!

ס'פאהרט דער אלטער פע'זער
און מיט שנייען גלעט ער,
מיט די ווייסע בלעטעלעך
דערפעלעך און שטעטעלעך
מיט די שנייען גלעט ער.

פראגעס און ענטפערס

— זומער שטעה איך אין א דיט א פערגעסענער,
ווינטער בין איך שטארק בעליבט,
יעדער לויפט צו מיר, יעדער געדענקט אן מיר
יעדער שטרעקט צו מיר די הענד!

— — — — — — — — — —

— אג'אויוון.

* * *

— אויב אז כ'לייג מיך אויס פון 3 ליטערא'ס,
וואוין איך אין וואסער,
אויב ד'עסט מיר צוגעבען 2 ליטערא'ס,
בין איך א מענש.

— — — — — — — — — —

— מיט — פישער.

* * *

— יעדערען איז ער נויטיג,
ביי יעדען איז ער מייער,
ער קאן הענגען אויף די וואנד,
ער קאן אויך זיין אין די טאש,
ער איז דיין גוטער-פריינד
ווייל ער זאגט:
געה שוין אין שול אריין!

— — — — — — — — — —

— זייגער.

* * *

— א מאמע האט מיך נישט,
כ'בין א טייל פון טאטע,
אהן מיר וואלט די וועלט נישט געהאט קיין עק,
א ליכט וואלט געווען אהן א קנויט.

— — — — — — — — — —

— ליטערא „ט".

היים שטיינהארן

אין א שולע פון א פראנצויזישען פישער-האפען

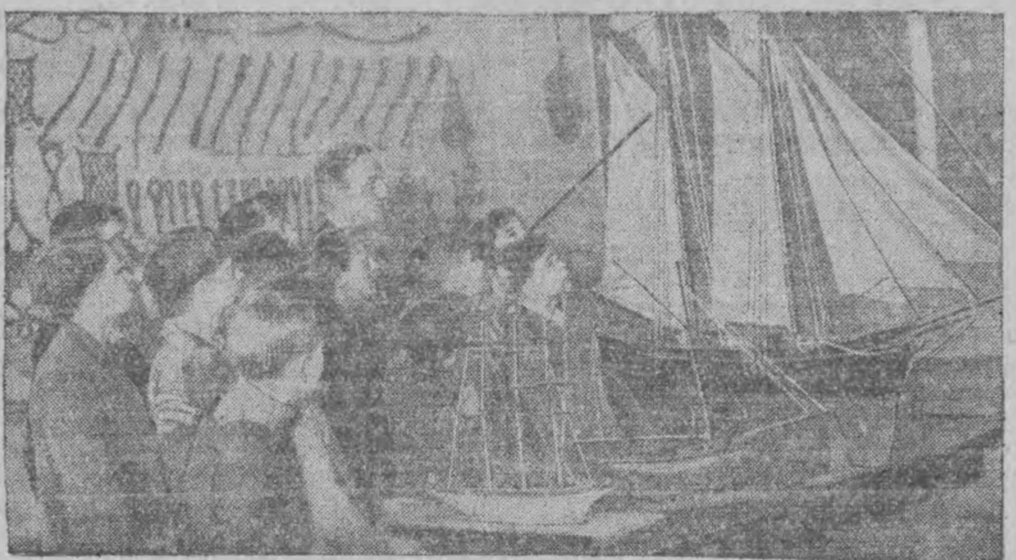

לערנט מען די קינדער אויף שיף-מאדעלען

די קאץ וויל כאפען א קאנאריק

די קאץ האט דערזעהען דעם קאנאריק אין שטייג.

— מיאו! — האט זי געזאגט — דאס איז גוט! א פייגעלע פליט קאן איך דאס נישט כאפען. א הינדעלע איז די מאמע הין דא און דער טאטע-האן, לאזען זיי דאס נישט כאפען. און אנ'ענטעלע שווימט גאר אוועק און לאכט זיך אויס פון מיר: ווי קומט א קאץ איבער'ן וואסער? אבער אט דער קאנאריק איז אין שטייג, און אוועקפליהען קאן ער נישט. אט וועל איך דאס האבען א פיינע סעודה! מיאו! עס איז אזוי שוין נמאס געווארען צו עסען רק מייז און מייז! מייז איז אפילו א גוטער מאכל, מען קאן נישט זאגען, אבער דער בעסטער מאכל עסט זיך אויך צו. מען דארף אמאל פערזוכען אנ'אנדער זאך אויך. לאמיר טאקע כאפען דעם קאנאריק און וויסען וואס גוט איז, ער איז דאך אזא שיינינקער, און קליינינקער!

— מיאו! האט די קאץ געזאגט — וואס האט מען דאס עפעס אזוי הויך אויפגעהאנגען? האט מען דאס נישט געקענט מאכען נידע-דיגער אביסעל, אדער גאר אויף דר'ערד, או מען זאל קאנען דערלאנגען?

גייט פערביי ס'יונגעל פון הויז, זעהט ער, ווי די קאץ זיצט און האלט די אויגען פערריסען ארויפצוצו. מאכט צו איהר ס'יונגעל:

— וואס קוקסטו ארויף, ר' קעצעל? זוכסט דערשען א מויז? דו ווייסט דאך אבער, צו מייז פליהען נישט אין דער הויך, נאר זיי לויפען ארום אויף דר'ערד.

— מיאו! האט די קאץ געענטפערט — איך ווייס אויך, אז מייז זענען נישט אין דער הויך. איך קוק בלאט אזוי זיך.

האט ס'יונגעל אויסגעשטעקט דער קאץ א ציגנעל און איז אוועק, און די קאץ איז געבלי-בען זיצען און האט געקוקט ארויפצוצו צו דער שטייג, וואו דער קאנאריק איז געווען, און האט אלץ געטראכט, ווי זאל זי אהין דערלאנגען.

לויפט פארביי א מויז, זעהט זי די קאץ זיצט, האט זי זיך דערשראקען און געוואלט לוי-פען צוריק, כל-זמן ס'איז נאך נישט שפעט. דער-זעהט דאס די קאץ, מאכט זי צו איהר:

— האב קיין מורא נישט. מויז, אנטלויף נישט! איך וועל דיר נישט טשעפען און קיין שום אנדער מויז וועל איך נישט טשעפען, ווארים פון היינט אן און ווייטער וועל איך נאר קאנארי-קעס כאפען. מעגסט דאס טאקע אלע מייז דער-ציילען.

דערפרייט זיך די מויז און זי נעמט פייש-טשען פאר פרייד און זאגט: דערווייל וועל איך לויפען, גיין אנזאגען אלע מייז די בשורה, אז דו כאפסט מעהר קיין מייז נישט, נאר קאנאריקעס.

— נו לויף בשלום! — האט צו איהר די קאץ געזאגט.

די מויז איז אנטלאפען, און די קאץ איז געבליבען ווייטער זיצען, האט געקוקט ארויף צו דער שטייג, וואו דער קאנאריק איז געווען, און האט געטראכט, ווי דערלאנגט מען איהם.

האט די קאץ געטראכט און געטראכט ביז זי האט זיך דערטראכט.

— מיאו! — האט זי א זאג-געטון צו זיך — וואס טראכט איך דא אזוי לאנג? שפרינגען קאן איך דאך און קלעטערען אויך, נו, וועל איך ארויפשפרונגען אפריער אויפ'ן פענסטער און דער-נאך וועל איך נעמען קלעטערען ארויפצוצו, און אז איך וועל שוין גאר נאהענט זיין, וועל איך געבען א שפרונג צום שטייג און עפענען דאס טירעלע, און פערטיג: דער קאנאריק איז ביי מיר!

אבער נישט אזוי ווי עס רעדט זיך, אזוי טוט זיך דאס. די קאץ איז טאקע ארויפגעשפרונ-גען אויפ'ן פענסטער און דערנאך האט זי גענומען קלעטערען און זי האט געקלעטערט און געקלע-טערט, ביז זי איז שוין נאהענט צוגעקומען צו דער שטייג.

דא האט די קאץ מיט'ן גאנצען אימעטע א שפרונג געטון צו דער שטייג, אבער אנשטאט אנצוכאפען זיך אן דער שטייג, איז זי גאר ארונטער-געפאלען אויף דר'ערד.

אלע אין הויז האבען זיך דערשראקען, ווען זיי האבען דערהערט דעם פאל, און זיי זענען ארייגעלאפען א קוק [illegible] וואס איז געשעהען. זיי האבען אבער גאר [illegible] ענט בעמערקען, ווייל די קאץ האט [illegible] ארויסגעלאפט, אבער דער-הרג'עט געווארען איז זי נישט, און זי איז זיך ווי-דער געזעסען, גלייך ווי עס וואלט מיט איהר גאר-נישט נישט געטראפען. האבען זיך אלע געוואונ-דערט און קיינער האט נישט געוואוסט, וואס פאר א קלאפ דאס איז געווען. אבער ס'יונגעל, וואס האט פריהער געזעהן די קאץ זיצענדיג און קוקענ-דיג ארויף צום קאנאריק אין שטייג, האט יא גע-טראפען, וואס דא איז געשעהען.

— איך ווייס, — האט ער געזאגט, — די קאץ האט געמוזט שפרינגען און קלעטערן, ווייל זי האט געוואלט כאפען דעם קאנאריק, איז זי אראפ-געפאלען.

און ס'יונגעל האט זיך איינגעבויגען צו דער קאץ און א פרעג געטון זי:

— איא, איך האב געטראפען??

די קאץ האט געשוויגען. אלע זענען ארויס מיט א געלעכטער און די קאץ איז ווידער געבלי-בען זיצען. זי האט ווידער געקוקט אויפ'ן קאנא-ריק, אבער באלד האט זי א מאך געטון מיט דער לאפע און געזאגט צו זיך אליין:

— מיאו. צו הויך פאר מיר. איך וועל שוין אפנים מוזען כאפען ווייטער מייז, נישט קיין קא-נאריקעס.

און גראד איז געקומען צולויפען א מויז, ווייל די פריהערדיגע מויז האט דאך זיי אלעמען אנגע-זאגט, אז די קאץ כאפט שוין קאנאריקעס, נישט קיין מייז. נו, האט זי דאס געוואלט זעהען. און ווי עס איז געקומען צולויפען די מויז, אזוי איז שוין די מעשה געווארען אויס.

לעאן עלבע.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 18 כ טבת תרצ"ג

יאנואר

זון־אויפגאנג 7.45
זון־אונטערגאנג 3.39

אנ'אלפאנס, וואס האט דערשטאכן זיין כלה

אויף דערנאך צושמעטערט איהר קאפ מיט א שטיין

דער מערדער האט נעכטען בעקומען 15 יאהר טורמע

(2) דעם 22. אויגוסט פ. י. אויף דער נאַכט איז אויף קאַלענבאַך־גאַס (אין באַלוט) אויסגעפיהרט געוואָרען א ברוטאַלער מאָרד, וואָס עס האָבען בייגעוואוינט פיל דורכגעהער.

ביים הויז פון קאַלענבאַך־גאַס 28 האָט אַ יונגער מאַנספערשוין אָפּגעשטעלט אַ דורכגעהענדע פרוי, מיט וועלכער ער האָט געהאַט אַ קורצען געשפרעך, בעת וועלכען ער האָט אַרויסגעכאַפּט אַ מעסער און עס אַריינגעשטאָכען אין איהר ברוסט. די פרוי האָט בעקומען דריי טיפע שטערבליכע וואונדען און איז אָפּגעגאַנגען אין אַ טייך בלוט. אַז זי איז אַנידערגעפאַלען אויפ'ן ברוק האָט דער מעסער־שטעכער אויפגעהויבען אַ גרויסען שטיין און צושמעטערט איהר שאַרבען.

בעת זי איז געלעגען אַ בעוואוסטלאָזע, האָט דער מערדער גענישטערט אין די קעשענעס פון זיין קרבן און באַכּהעס געוואָלט אַוועקגעהן.

גראָד זענען אויף אַ דראָשקע דורכגעפאָהרען עטליכע פאָליציאַנטען, וועלכע מען האָט אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דעם גרויזאַמען פערברעך. די פאָליציי־לייט האָבען פערהאַלטען דעם רוצח, איהם געשמידט אין קייטען און אָפּגעפיהרט אין אויספאָרשונגס־אַרעסט; די ערמאָרדעטע איז אַוועקגעפיהרט געוואָרען אין פראָזעקטאָריום.

די אומגעקומענע איז געווען די 28־יעהריגע פראַנטשישקא פאָלטשינסקא, אַ פראָסטיטוטקע, אָהן אַ בעשטימטען וואוינאָרט.

דער מערדער, בראָניסלאַוו מאַרטשיניאַק, אַן אַלפאָנס, דער געליבטער פון דער ערמאָרדעטער האָט זיך מודה געווען, אַז ער פלעגט שלאָגען זיין „כלה", ווייל זי האָט איהם נישט געוואָלט אָפּגעבען דאָס גאַנצע געלד, וואָס זי האָט פערדינט.

דאָס געריכט האָט נעכטען פער'משפט מאַרטשיניאַק'ן אויף 15 יאָהר טורמע

דאס חולאת, וואס מיידט קיינעם נישט אויס

ארבייטסלאזיגקייט צווישען די לאדזער דאקטוירים

(2) לאָדז ציילט אנ'ערך 500 דאָקטוירים פון כל'ערליי ספּעציאַליטעטען.

לויט א בעריכט פון דער לאָדזער דאָקטוירים־קאַמער, וואָס איז צונויפגעשטעלט געוואָרען אין אנהויב פונ'ם היינטיגען חודש, זענען אין לאָדז פאַראַן: 67 דאָקטוירים האַלב־אַרבייטסלאָזע, און 63 פערגעריסטרירטע, אַלס פולשטענדיג־אַרבייטסלאָזע – צוזאַמען 130 דאָקטוירים, וואָס מאַכט אויס 25 פּראָצענט פון דער גאַנצער צאָהל.

צו די האַלב־אַרבייטסלאָזע ווערען פערעכענט דאָקטוירים, וועלכע האָבען א זעהר קליינע פּראַקטיק, און צו די אַרבייטסלאָזע—די, וואָס האָבען לחלוטין נישט קיין פּאַציענטען.

לויט ווי מיר דערוויסען זיך, האָט די דאָקטוירים־קאַמער בעשלאָסען זיך צו ווענדען צו דעם לאָדזער דאָקטוירים־כלל, אַז מען זאָל אויסהעלפען די אַרבייטסלאָזע חברים, ווייל די עקציע פונ'ם קאָמיטעט פאַר דער אַרבייטסלאָזער אינטעליגענץ, איז נישט נוגע די דאָקטוירים.

די דאָקטוירים־קאַמער קאָנסטאַטירט דעם פאַקט, אַז א בערייטענדע צאָהל דאָקטוירים, וועלכע האָבען א גרויסע פּריוואַטע פּראַקטיק, פערנעהמען אויך פּאָסטענס אין דער קראַנקען־קאַסע, אין לעטשניצעס, א. א. וו.

צו די דאָזיגע דאָקטוירים ווענדט זיך דעריבער די דאָקטוירים־קאַמער מיט אַנ'אַפּעל, אַז איטליכער פון זיי זאָל רעזיגנירען כאָטש פון איין פּאָסטען — לטובת א קאָלעגע, וואָס איז רעגיסטרירט אויף דער ליסטע פון אַרבייטסלאָזע.

משמעות, ס'איז טאַקי גאָר ביטער אין לאָדז, אַז אפילו דאָקטוירים קאָנען זיך נישט אַנ'עצה געבען!

אנומעלט, צום ביישפּיל, אַז א יונגער דאָקטאָר איז געווען קראַנק אויף דער קעשענע, האָט ער געהאַט א באַבסקע רפואה — חתונה־האָבען.

איצט זענען אָבער די נדנים אויסגעטרוקענט געוואָרען...

א רויב כמו אנ'עקסמיסיע

(2) עהרנבעכטען האָט זיך אויף מאַניושקי 28 אין פּאַביאַניץ געמאַכט חגא...

די סיבה איז געווען, וואָס דער לאָקאַטאָר פון דעם הויז יאַן סוצקי האָט געוואָלט פטור ווערען זיין סובלאָקאַטאָר מיכאַל פּאַנישעק, און יענער האָט זיך נישט געוואָלט בשום אופן אַרויסציהען.

סוצקי האָט דאַן גענומען צוהילף זיינע צוויי חברים אַלפאָנס ראָזשעק און לעאָן לאַסקי, און זואַלבאַדריט האָבען זיי איינגעבראָכען די טיר פון דעם סובלאָקאַטאָרס צימער, געשלאָגען איהם מכות רצח, און דערנאָך צוגענומען זיין גאַנצע הויז־ווירטשאַפט, צוויי פּעריגעס, צוויי קישענס און דריי שטיינערנע טעפּ, און זענען ענטלאָפען.

אַז פּאַנישעק איז געקומען צו זיך, איז ער אַוועק אין דער פּאָליציי און דאָרט געמאָלדען, ווי די מעשה האָט פּאַסירט.

מ'האָט די דריי חברה־לייט אַרעסטירט.

זיך אויסגעגליטשט און צובראכן די פיס

(2) אויפ'ן אייזערנעם בריקעל אויף ראָג לעשנא און אל. 1 מאַי האָט זיך נעכטען אויסגעגליטשט דער 30־יעהריגער ראובן ווייסליץ (11 ליסטאָפּאַד 78) און זיך צובראָכען א פוס.

דאָס זעלבע איז געשעהען מיט דער 40־יעהריגער מאַריאַננאַ קוביאַק (פּאָמאָרסקא 192) אויף דער נאַרוטאָוויטשא גאַס,

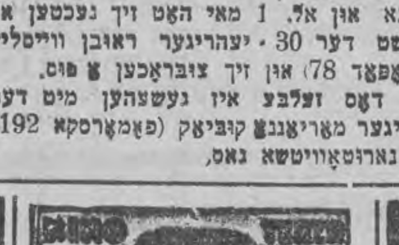

היינט און פאלג. טעג!

רוהם פון דער טעכניק און רעזשי פון J. STERNBERG בעקאַנטען אין רעוועלאַציאָנס־מייסטערווערק פון פּאַראַמאַנט א.ג.

VENUS בלאנד

מיט'ן אָנטייל פון דער אונגעקרוינטער קעניגין

MARLENA DIETRICH

וועלכע האָט געשאַפען די שענסטע אַרטיסטישע קרעאַציע אַלס פרוי. און די איבריגע הויפּט־ראָלען: דער פענאָמענאַלער

DICKIE MOORE

ווי אויך HERBERT MARSCHALL

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג צוגאַבע און לאַנד־אַקטואַליטעטען.

נעכסטער פּראָגראַם:

„הערצער־קאָמאַנדאַ" (ליבעס־קאָמאַנדאַ)

אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג – 1 א זייגער בייטאָג פּערקלענערטע פּרייזען פון די פּלעצער. הנחה־בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען. דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט. אויפ'ן 1. סעאַנס: באַלקאָן – 49 גר. פּאַרטער – 75 גר.

פאטאלער טעות פון א קראנקער

(2) גערטרודא ניצשע (רודע־פּאַביאַניצקע, אַלעקסאַנדער־גאַס 43) האָט א לענגערע צייט שטאַרק געליטען אויפ'ן מאָגען.

מחמת די שטאַרקע קראַמפּען האָט זיך די פרוי ניצשע געווענדעט צו א דאָקטאָר, וועלכער האָט איהר צוגעשריבען אינאָזיעמצאָוו־טראָפּען, און אויך צו איינשטילען די שמערצען — אָפּיום.

נעכטען אינדערפריה האָט די ניצשע בעקומען א שטאַרקען אַטאַק, און זי האָט בעשלאָסען איינצונעהמען מיטאַמאָל א גרעסערע דאָזע אָפּיום, מיינענדיג, אַז דאָס וועט איהר תיכף העלפען, ווייל די קליינע דאָזען האָבען קנאַפּ־וואָס געווירקט.

דער פּועל־יוצא פון איהר בעשלוס איז געווען א שרעקליכער, ווארום נאָכ'ן איינגעהמען דאָס פלעשעלע אָפּיום האָט די פרוי פערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

פּאַגאָטאָוויע האָט זי אין א האָפנונגסלאָזען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אויף זאַגאַיניקאָווע.

די צוגרייטונגס־ארבייטען

צום העברעאישען וועלט־קאנגרעס אין אונזער שטאט

אין צוזאַמענהאַנג מיט די צוגרייטונגס־אַרבייטען צום העברעאישען וועלט־קאָנגרעס, וואָס דאַרף פאָרקומען זומער 1933 אין א"י, איז צונויפגערופען געוואָרען שבת, דעם 14. ד. ח. א גרעסערע בעראַטונג, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט די פאָרשטעהערס פון אַלע ציוניסטישע פּאַרטייען און יוגענט־אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך א רייהע ספּעציעל איינגעלאַדענע פּערזענליכקייטען. מצד דעם צענטראַל־קאָמיטעט פון „תרבות" האָט זיך בעטייליגט אין דער בעראַטונג ה' ד"ר צבי זאָהאַר פון וואַרשא.

אויף דער בעראַטונג זענען ברייט אַרומגערעדט געוואָרען די צוגרייטונגס־אַרבייטען, וואָס דאַרפען געמאַכט ווערען אין אונזער שטאָט, אין ערשטער רייהע די פּראָפּאַגאַנדע און אויפקלערונגס אַרבייט און די פערשפּרייטונג פון „סלע" (מיטגלידס־לעגיטימאַציע פון העברעאישען וועלט־פערבאַנד, וואָס בערעכטיגט צו בעטייליגען זיך אין די וואַהלען צום וועלט־קאָנגרעס).

צווישען אַנדערען איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו אָרגאַניזירען אויפקלערונגס־רעפעראַטען אין אַלע אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך א גרויסע עפענטליכע אַקאַדעמיע מיט דער בעטייליגונג פון דיכטער יעקב כהן, וואָס זאָל פאָרקומען אין די נאָהעהנטסטע טעג.

צום סוף איז אויסגעקליבען געוואָרען א צוגרייטונגס־קאָמיסיע פון פאָרשטעהער פון אַלע פּאַרטייען און יוגענד־אָרגאַניזאַציעס און א פּרעזידיום אין פאָלגענדען בעשטאַנד: עהרען־פאָרזיצער ד"ר מ. ברוידא, פאָרזיצער און קאָמיסאַר פאַר צוגרייטונגס־אַרבייטען אינזש. פ. לינדער, מיטגלידער פון פּרעזידיום: ד"ר א. טאַרטאַקאָווער, מ. לימאַן, סטודענט בלודניעוויטש און פרוי בעלאַ ספּעקטאָר.

דאָס פּרעזידיום איז תיכף צוגעטרעטען צו פערווירקליכען די בעשלוסען פון דער בעראַטונג.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 216-90

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע. אַלע ארט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8–2 און פון 5– 9 אָוונט בעזונדערע וואַרטע־צימער פאַר פרויען.

אויסגעלייגט די וועהלער־ליסטעס צו דער תבואה־בערזע

(אג) נעכטען זענען אויסגעלעגט געוואָרען די ליסטעס פון די וואַהל־בערעכטיגטע מיטגלידער אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דער תבואה־בערזע, וואָס וועט פאָרקומען דעם 31־טען יאַנואַר. די ליסטעס קאָנען די מיטגלידער אַדורכזעהען אין דער האַנדעלס־קאַמער, אין מאַגיסטראַט, אין וואָיעוואָדישען פערבאַנד פון די לאַנדווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס (גדאַנסקאַ 44) און אין פערבאַנד פון די מעהל־ און תבואה־סוחרים (קילינסקיעגאָ 63).

עווענטועלע רעקלאַמאַציעס געגען די וואַהל־ליסטעס קען מען אַריינטראָגען, שפּעטסטענס ביז דעם 30. ד. ח. אין אָרגאַניזיר־קאָמיטעט פון דער תבואה־בערזע אין לאָדז (אין דער האַנדעלס־קאַמער).

אַדורכצוקוקען די ליסטעס און אַריינטראָגען רעקלאַמאַציעס זענען בערעכטיגט נאָר מיטגלידער פון דער בערזע, וואָס זענען אַריינגעטראָגען געוואָרען אין די וואַהל־ליסטעס.

קאמענדאנט פון לאדזער פא־וויאט אויף אורלויב

(2) דער קאָמענדאַנט פון דער מלוכה־פּאָליציי פאַר'ן לאָדזער קרייז, דער אויבער־קאָמיסאַר לאַנגע, האָט אָנגעהויבען זיין אורלויב.

אויף זיין אַמט פערטרעט איהם דער קאָמיסאַר סטופּניצקי.

שייבלערס וועבעריי גייט נאך נישט

(2) נישט־קוקענדיג אויף די מודעות, וואָס זענען דעם פאָריגען שבת אַרויסגעהאַנגען געוואָרען אויף שייבלערס פאַבריק — איז די וועבעריי נעכטען נישט געלאָזט געוואָרען אין גאַנג.

דער בעשלוס אין דער דאָזיגער פראַגע וועט אָנגענומען ווערען די טעג.

וועגען לאָזען די וואָך אין גאַנג די גאַנצע פאַבריק הערט מען נאָך נישט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) הייגט בייגאַכט דיזשורירען: א. דאַנצער (זגערזשער 57), וו. גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15), ס. גאַרפיין (פּילסודסקיעגאָ 54), ס. באַרטאַשעווסקי (פּעטריקאָווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אַנדזשעיא 28), א. שימאַנסקי (פּשעגדזשאַלניאַנאַ 75).

נישט־געלונגענער „הונגער־מארש"

פאליציי האט ארעסטירט 14 פערזאן

(2) אין שייכות דערמיט, וואָס אויף נעכטען זאָלען די קאָמוניסטען האָבען פּראָקלאַמירט א הונגער־מאַרש, האָט פּאָליציי נעכטען בעזונדערס שטאַרק בעוואַכט די שטאָט, און צוטריבען די גאַסען־פערזאַמלונגען: אויף ראָג זאַכאָדניע און אל. קאָשטשושקי, אויף ראָג פּעטריקאָווער און נאַרוטאָוויטשא, און אויפ'ן פרייהייטס־פּלאַץ.

בסך־הכל האָט פּאָליציי פערהאַלטען 14 פּערזאָן, וועלכע מ'האָט אַריינגעזעצט אין אַרעסט ביים אויספאָרשונגס־אַמט.

זאקען־קארטעל וועט נישט געשאפען ווערען

(אג) ווי בעוואוסט איז די פראַגע וועגען שאַפען א קאַרטעל אין דער זאָקען־בראַנזשע אין משך פון די לעצטע דריי יאָהר עטליכע מאָל בעריהרט געוואָרען. עס איז נישט פערהאַן אין לאָדז נאָך אזא בראַנזשע אין וועלכע עס זאָל הערשען אזא נויטווענדיגקייט פון שאַפען א געמיינזאַמע אָרגאַניזאַציע, וואָס זאָל סאַנירען די לאַגע. אַלע ביזאיצטיגע בעמיהונגען פון איינציגע ערנסטע פירמען צו שאַפען אזא אָרגאַניזאַציע זענען אָבער שטענדיג אַדורכגעפאַלען. מיט דריי וואָכען צוריק זענען די הייגע גרויסע זאָקען־פאַבריקאַנטען ווידער אַרויסגעטרעטען מיט דער איניציאַטיוו צו שאַפען א קאַרטעל. עס זענען אפילו איינגעאָרדענט געוואָרען איינציגע קאָנפערענצען אין דער פירמע אייטינגאָן.

ווי מיר דערוויסען זיך אָבער איצט זענען די אונטערהאַנדלונגען איבערגעריסען געוואָרען און די פראַגע וועגען שאַפען א קאַרטעל פון די זאָקען־פאַבריקאַנטען איז ווידער אָפּגעלעגט געוואָרען און ווי מען שמועסט, דאָסמאָל שוין אויף א לענגערע צייט, ווייל קיינער האָט שוין איצט נישט בדעה אַרויסצוטרעטען מיט דער איניציאַטיוו צו שאַפען א קאַרטעל.

די הויפּט־סבה פאַרוואָס די אונטערהאַנדלונגען זענען איבערגעריסען איז די אַבסאָלוטע אוממעגליכקייט צו ברענגען צו א הסכם די אינטערעסען פון די גרויסע זאָקען־פאַבריקאַנטען מיט די אינטערעסען פון די קליינע.

טעאטער
„סקאלא"
שרודמיעסקא 15

נאר 10 גאסטשפילען פון וועלטבעריהמטען קינסטלער
ד"ר פאול באראטאוו

מיט זיין ערשטקלאסיגער טרופע
פרעמיערע!

פרייטאג, דעם 20 יאנואר. 9 אווענד
צום ערשטען מאל אין לאדז!
דאס בעריהמטע ווערק, וואס האט געמאכט א רושם אויף דער גאנצער וועלט

מיט זיין ערשטקלאסיגע טרופע
פרעמיערע!

דור גאלדער

פון אירענא ניעמיראווסקא

פרטים מארגען
פרטים מארגען

שייטערס פאר ארבייטסלאזע

(2) יאהר־איין יאהר אויס, אז עס פלעגען קומען די גרויסע פרעסט, פלעגט דער לאדזשער מאגיסטראט אוועקשטעלען אין פערשידענע פונקטען פון דער שטאט אייזערנע קוישען, אין וועלכע עס האט געברענט קאקס.

ביי די דאזיגע קוישען האבען זיך געקענט װארעמען ארבייטסלאזע און דערפרוירענע דורכגייער.

צוליב די שטארקע פרעסט וואס דער מאגיסטראט פונקט אזוי ווי אין די פאריגע יאהרען ארויסשיקען זיינע פונקציאנארען אויף דער שטאט, כדי פונאנדערצושטעלען און הייצען די אייזערנע קוישען.

— אייזערנע הייץ־קוישען, אייזערנע אויוונס! וואס איז די נפקא־מינא — אז די מאגענס האבען נישט וואס צו קאכע...

זיך פער'סמ'ט מיט קאלבאסע

(2) די 36־יאהריגע ארבייטסלאזע לעהרערין פראנצישקא בינקאווסקא (פון זשעלאנא 6) האט זיך נעכטען פער'סמ'ט מיט א פארציע רויהע קאלבאסע, וואס ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז זי שטאמט פון מלך סאביעסקים צייטען...

פאגאטאוויע האט איהר געמוזט אויספלומפען דעם מאגען.

חוץ מזה האט פאליציי צונויפגעשטעלט א פראטאקאל און פארארדענט צו אנאליזירען די „אנטימשנע" ווורשטען, וואס געפינען זיך אין דעם געוועלב, וואו די ארימע לעהרערין האט זיי איינגעהאנדעלט.

מ'חלשט פאר הונגער

(2) אויף קוויאטקאווסקיעגא, נעבען נומ' 12 איז פון אפשוואכונג אוועקגעפאלען דער 29־יעהריגער סטאניסלאוו קיעלבאשינסקי (אין ערגיץ נישט געמעלדען).

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין דעם שטאטישען זאמעל־פונקט.

(א) אויף זשגאווער, נעבען נומער 5, איז אוועקגעפאלען פאר הונגער די 65־יעהריגע בעטלערקע קאטאזשינא קלימעק.

אויך זי איז אפגעפיהרט געווארען אין דעם זאמעל־פונקט.

דעלעגאטען־בעראטונג פון טעקסטיל־ארבייטער

(א) אין דעם פעראיין פון קריסטליכע ארבייטער (אויף פוזשעראזד) איז פארגעקומען א בעראטונג פון ארבייטער־דעלעגאטען פון דער טעקסטיל־אינדוסטרי. עס האבען אנטיילגענומען 150 פערזאן.

נאך די בעריכטע פון טעגליכע פאבריקען און די דיסקוסיעס האבען די פערזאמעלטע אנערקענט די איצטיגע סיטואציע פאר נישט פאסענד צו אנהויבען אן אקציע פאר א קאלעקטיווען אפמאך, און זיי האבען בעשלאסען צו קאנסאלידירען אין דער ארגאניזאציע אלע טעקסטיל־ארבייטער, בכדי ביי א בעסערער קאניונקטור אנצוהויבען א רעצידיווען קאמף פאר די ארבייטס־און לוין־בעדינגונגען.

ערב נייע פרייזען פון געבעקס

מארגען — בעראטונג פון די בעקערס אין ארבייטס־קאמיסאריאט

(2) מארגען וועט אין ארבייטס־אינספעקטאראט פארקומען א קאנפערענץ מכוח'ן ליקווידירען דעם סכסוך אין די בעקערייען.

די קאנפערענץ וועט נוגע זיין די בעדינגונגען פונ'ם נייעם קאלעקטיווען אפמאך, וואס זאל געשלאסען ווערען צווישען די בעקער־געזעלען און די בעקעריי־בעזיצער.

נאכ'ן שליסען דעם אפמאך וועט בעארבייט ווערען דורכ'ן מאגיסטראט א נייע קאלקולאציע, וואס וועט דינען אלס יסוד צו פעסטשטעלען די פרייזען אויף ברויט.

קוטשיאק און זיינע חברים

5 זענען געבליבען זיצען, 6 האט מען ארויסגעלאזט

(2) בשעתו זענען אין שייכות מיט'ן ענין קוטשיאק ארעסטירט געווארען 11 פערזאן.

נאך דער אויספארשונג זענען 6 פון זיי בעפרייט געווארען, ווי דהיינו: יאן בזשעזשינסקי (סעקרעטאר פון ז.ז.פ.), יאן מילעצקי, עדוארד רודניצקי (קאסירער פונ'ם קארטעל ז.ז.פ.), סטאראן, מאלעצקי און שווארץ.

די איבעריגע 5 זענען לויט א בעשלוס פון אויספארשונגס־ריכטער פערהאלטען געווארען אין דער טורמע ביז'ן פראצעס. דאס זענען: יאזעף קוטשיאק, יאן זשעטעלסקי, סטאניסלאוו קלימטשאק, פעליקס ווישניעווסקי און יאן ריטאשיק.

3 שרפות צוליב צושטארק איינגעהייצטע אויוונס

אויטא ווערט פערברענט אין מיטען גאס

(א) אויף 11־טען ליסטאפאד גאס 14 האט נעכטען אויסגעבראכען א שריפה אין דער וואוינונג פון הערש שיליט. די שריפה איז ענטשטאנען פון א צו־שטארק איינגעהייצטער אויוון. דער שאדען ווערט בערעכענט אויף צוויי טויזענד זל.

עהנליכע צופאלען זענען געשעהן אויף ליפּאנאווסקא 4, אין דער וואוינונג פון הערש פוקס, וואו ס'איז פערברענט געווארען מעבעל אויף א סומע פון 2500 זל. און אויף נאווראט 12, וואו פון אן איינגעהייצטען אויוון זענען פערברענט געווארען קאמעדען. דער שאדען איז טויזענד זל.

אויף זגערזשער גאס האט זיך אנגעצונדען א טאקסובקע, וועלכע איז אינגאנצען פערברענט געווארען.

אין אלע פאלען זענען די שרפות איינגעלאשען געווארען פון די פייערלעשער.

די גרויסע נויט ביי די יודישע קליינהענדלער

פערזאמלונג פון 2־טן קליינהענדלער־פעראיין (אלטשטאט 10)

אין קליינהענדלער־פעראיין (אלטשטאט 10) איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון מארק־ און מארקשטייערס וועגען דער איצטיגער קריטישער לאגע.

דער פרעזעס מענדעל מינץ האט אנגעוויזען אויף דער קריטישער לאגע פון די מארק־ און מארק־שטייערס, וועלכע געהען אויס פון נויט. דער קליינהענדלער קען אויף קיין פאל קיין פאטענט נישט אויסקויפען אזוי, אז זיי קענען נישט אפילו נישט ארויסגעהען האנדלען מיט דעם ביסעל סחורה אויפ'ן מארק.

מיט א גרויסער רעדע איז דאן ארויסגעטרעטען דער עהרען־פרעזעס לאווניק אלעקסאנדער יאפע, וועלכער האט ערקלעהרט, אז די ציוניסטישע ארגאניזאציע וועט זיך בעמיהען וועגען קויהלען פאר די ארימע קליינהענדלער.

פרנס רומקאווסקי קריטיקירט שארף די איצטיגע קהלה מעהרהייט, וועלכע לייגט נישט קיין אכט אויף די נויטען פון די ארימע יודישע קליינהענדלער

עס רעדען נאך די ה"ה: ויסמאן, שפיזער ניטקע, פרענקעל, קרייצבערג און רובינשטיין.

צום סוף ווערט אנגענומען א רעזאלוציע אין וועלכער ס'ווערט אויסגעדריקט א פראטעסט געגען דער יודישער קהלה.

עס ווערט אויך בעשטימט צו שאפען א פאנד אויף אויסצוקויפען פאטענטען פאר די ארימסטע קליינהענדלער.

Dr. med. **H. ŁUBICZ**
ספעצ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראנקה.
צעגעלניאנא 7, טעל. 141-32
נעמט אן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאכמ. און פון 5–8 אווענד. זונטאג פון 9–11 בייטאג.

ר. איזראעל

משפחות אין פלאמען

סענסאציאנעלער ראמאן — פון יודישען פאמיליען־לעבען

(72

— איך ערקלער אייך נאכאמאל, האט די באראנין געזאגט, אז איך וויל אייך צו גארנישט צווינגען, אלץ וואס איהר ווילט טון און וועט טון דארף זיין גוטוויליג, פון אייער גוטען ווילען, אהן שום איינפלוס פון וועמען ס'איז צד.

— באראנין, איהר דארפט נישט פערגעסען, אז א חוץ א בעאמטער בין איך אויך א מענש, א פריוואטער און א מאנספערשוין. איהר מאכט מיך וואהנזיניג, איהר מאכט מיך משוגע.

— און איהר טראכט, הער אויספארשונגס־ריכטער, אז איך בין בלויז א טייוועל, האט די באראנין געזאגט, אונטערשטרייכענדיג יעדעס וואָרט. איך בין אויך א מענש, מיט אלע מענשליכע חושים און נייגונגען. איך בין אויך א פרוי־צימער...

— נו, נו, זייט נישט בייז, איך בין אזוי שטארק אויפגערעגט, מיינע געדאנקען זענען אין די לעצטע טעג אזוי שטארק אנגעשטרענגט, אז איך רעד שוין נארישקייטען...

— נו, זייט מיר מוחל, אויב איך בין מאנכעסמאל געווען צו שטרענג צו אייך, אויב איך האב זיך מאנכעסמאל אויף פערגעסען. צו וואס זאלען מיר ביידע זיין אנגעבלאזען און נישט קענען לאכען פון דער גאנצער וועלט, דעמאלט ווען מיר זענען אליין צווישען זיך אויסער אלע מענשען.

ביאלאפאלסקיס געזיכט האט אנגעהויבען צו שיינען „די ענדערונג אין דער באראנינס טאן האט איהם פערשאפען זעהר פיל פערגעניגען און געקענט בען די זיכערקייט, אז סוף־כל־סוף וועט זיך איהם איינגעבען צו דערנעהנטערען צו דער באראנין, פון וועלכער ער איז געווען איינגאנצען געצויגען.

די שטימונג איז געווארען א גאנץ אנדערע. ביידע האבען זיך אוועקגעזעצט ביים רייך אנגעגרייטען טיש און געשמועסט ווענען פערשיעדענע זאכען, דער ווין וועלכען זיי האבען געטרונקען האט ביים אויספארשונגס־ריכטער געמאכט דאס זיינע. ער איז געווארען פרעהליך און דער הומאר האט איהם נישט פערלאזען, אויך די באראנין האט פיל געטרונקען, דאך האט אבער אויף איהר נישט געמאכט די שטארקע ווירקונג וואס אויף ביאלאפאלסקי. זעהט אויס, אז די באראנין איז געווען געוואוינט צו טרינקען, און ווען דער ריכטער איז שוין געווען צופיל צוגעלאזען צו דער באראנין, האט זי איהם אנגענומען פאר'ן האנד, איינגעקוקט אין די אויגען און געזאגט:

— און איצט מיין ליבער מוזען מיר צוזאמען טען צו אונזער ענין.

— לאזט דאס היינט אפ, האט דער ריכטער זיך ביי איהר געבעטען, נאך דער הינטיגער אווענד געהערען צו אונז אליין, איך בעט אייך, צושטערט נישט די איצטיגע שטימונג.

— אבער ניין מיין טייערער, האט די באראנין נאך אלץ געפרובט אויף איהם ווירקען מיט גוטען. מיר וועלען נאך דא פערברענגען ווי לאנג איהר וועט וועלען, אבער איך האב שטענדיג ליב צו פערבונדען דאס אנגענעהמע מיט'ן נוצליכען, אונזער געשפרעך וועט גארנישט שטערען אונזער פערוויילונג. הער אויספארשונגס־ריכטער, האט זי איהם אפיציעל געזאגט, איך וויל, אז איהר זאלט בעפרייען דעם סטודענט מארעק קריינין.

— אבער, צי ווייסט איהר וואס פארא בעשולדיגונג ס'איז פארהאן געגען איהם.

— יא, איך ווייס, אז ער ווערט בעשולדיגט אין ערמארדען באסטיא מאשקאוויטש, וועלכע איז דער הרג'עט געווארען אויף אן אכזריות'דיגען אופן.

— און איהר ווייסט וואס פארא בעווייזען ס'זענען פארהאן געגען איהם?

— יא, איך ווייס, אז ביי איהם אין די יאַ־ליזען האט מען געפונען אן אפגעהאקטע האנד פון דער ערמארדעטער באסטיא.

— נו, איז דאס נאך א קאפּער בעווייז?

— ניין דער בעווייז איז טאקע א שטארקער, אבער איך, און איך האב דעם איינדרוק, אז אויך איהר זענט מיר ביידע איבערצייגט אז ער איז אומשולדיג.

— אבער זיין אומשולדיגקייט דארף דער־וויזען ווערען אויף וועלכען ס'איז אופן.

— און דער עדות מרים ווייספעלד?

— דער עדות וואלט געווען א זעהר נוצליכער, אבער זי איז דאך זיין כלה.

— אין וואס?

— קען דער עדות נישט זיין אזוי בעגלויבט ־עמדער.

אלץ איז אנבעלאנג אן אייך, איהר קענט טון וואס איהר ווילט, איך ווייס, אז אין דער מאַכט ליגט האט מען זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט דעם דאזיגען ענין און דערביי איז ער איר בערגעגעבען געווארען איך אלס אן אויספארשונגס ריכטער צו ספעציעל ווכטיגע ענינים, איהר קענט אנולירען דעם גאנצען ענין, אז א האן זאל נישט קרעהען.

איהר דארפט אבער פערשטעהען, אז איך מוז אלץ מאכען מיט שכל, אלץ מוז האבען א געוויסע זין און שטיצען זיך אויף געוויסע פאקטען, דער ענין קען קאסטען מיין קאריערע, צו וועלכער איך האב זיך מיט אזויפיל מיה דערשלאגען.

— ווי אזוי דעם ענין צו ערלעדיגען, דאס לאזט איך איבער פאר אייך, איהר זענט מעהר קאמפּעטענט אין דעם ווי איך, איבריגענס, וועט איהר מיט אייער געוויסען זיין אינגאנצען אין ארדנונג, ווייל קריינין איז ווירקליך גאנץ אומשולדיג, אהא איינדרוק האב איך, אויך, אבער ער איז זעהר מיאוס אריינגעפאלען און מ'דארף מאכען אזעלכע עדות, וועלכע זאלען איהם געטע טעטען.

— וואס הייסט דאס „מאכען" עדות?

— ענטשולדיגט, איך בין שוין אביסעלע שיכור, און האב זיך שוין צופיל ארויסגעכאפט.

— דאס שאדט נישט, פאר מיר האט איהר זיך נישט וואס צו קרעמפירען, זאגט מיר וואס דאס הייסט?

— דאס הייסט, אז מ'זאל אונטערשטעלען אזעלכע עדות, וועלכע זאלען בלומרשט האבען געזעהען און געווען צוזאמען מיט קריינינען דעם גאנצען טאג ווען דער מארד איז פארגעקומען.

— און איהר וועט ווייסען, אז דאס זענען פאלשע עדות?!

(פארזעצונג קומט)

קויהלען-אקציע פון קהלה פאר ארימע יודען

(קאמוניקאט)

די קהלה פערוואלטונג טיילט מיט, אז שוין אין די באהענטסטע טעג טרעט זי צו צום רעא־לידירען דעם אנגעמערקטען פלאן פון א קויהלען אקציע פאר דער ארימער יודישער בעפעלקערונג.

צו דעם צוועק האט די קהלה פערוואלטונג שוין איינגעקויפט 4000 קערץ קויהלען, וואס וועלען ארויסגעגעבען ווערען נאכ'ן פעסטשטעלען די טעכנישע הכנות פון דעם אויסגאבע־ביטען פער־טיילונגס־פלאן.

אלס יסוד פאר'ן פערטיילען די קויהלען איז דורך דער סאציאלער הילפס־קאמיסיע אנגענומען געווארען די פסח־אקציע.

אויף אזא אופן וועלען אלע בתי־מדרשים, ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און געזעלשאפטליכע אנשטאלטען, וואס האבען בעקומען אונטערשטיצונ־גען פאר זייערע מיטגלידער בעת דער פסח־אקציע, אויך איצט קריגען דורכפיהרען א קויהלען־פערטיילונג.

נאכ'ן פערטיילען די קויהלען וועלען די דאזיגע אנשטאלטען און מוסדות מחויב זיין צוצושטע־לען קאנטראל־רשימות פון די פערזאנען, וואס האבען געקראגען פון זייער קויהלען־פערטיילונג.

לויט'ן אנגענומענעם פרינציפ דארף יעדע משפחה, וואס געניסט פון דער קויהלען־אקציע, בעקומען נישט ווייניגער פון א קערץ קויהלען.

צוליב דעם ווערען אלע אויבענדערמאהנטע ארגאניזאציעס און בתי־תפילה געבעטען אויסצו־קלייבען די סאמע נויטיגסטע משפחות.

די קהלה־פערוואלטונג מוז דערביי בעמער־קען, אז די פערטיילונגס־אנשטאלטען, וואס וועלען זיך נישט צופאסען צו אלע אנגענומענע פרינ־ציפען, וועלען פערלירען דאס רעכט צו געניסען פון קהלה־אקציעס.

עס איז אויך בעשלאסען געווארען, אז א צאהל יודישע משפחות, וואס געניסען שוין פון דער קויהלען־אקציע פון ארבייטסלאזען קאמיטעט, קע־נען פון דער קהלה־אקציע קיין קויהלען נישט בעקומען.

די קהלה־פערוואלטונג מאכט אויפמערקזאם, אז די איינגעקויפטע קויהלען שטאמען פון די קויהלען־גרובען „יוליוש קאזשימיערזש".

באם די פערזאנען, וואס וועלען בעקומען קויה־לען פון דער קהלה־אקציע וועלען האבען, וועל־כע עס איז ספקות בנוגע דער קוואליטעט, זאל זיי געבעטען די קויהלען נישט צונעהמען, נאר תיכף מעלדען דער קהלה־פערוואלטונג.

די קהלה־פערוואלטונג.

30־יעהריגער יובל פון דיריגענט ישראל רובין

היינט מיטוואך קומט פאר אין פילהארמאניע די פייערונג פון 30־יעהריגען יובל פון דיריגענט ישראל רובין.

דער בעל היובל פיהרט שוין אן מעהרערע יאהרען מיט'ן כאר אין דער אלטשטאטישער שוהל און האט אויטער זיך א רייכע פערגאנגענהייט פון בגינה־טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון חזנות און בראש רעליגיעזע געזאנגען.

צו זיין יובל קומען ספעציעל דער קאנטאר מאיר פאדראבינעק און ליס.

אין פראגראם בעטייליגען זיך אויך די חזנים ווינאגראד און טאפעל, און די כארען פון דער סינא־גאגע, ווילקער שוהל, און אלטשטאטישע שוהל.

דערהרג'עט געווארען אנ'ארבייטער

(א) אין דער מאשינען־פאבריק פון „י. יאהן" (פיעטריקאווער 217) איז נעכטען, בעת'ן פארריכ־טען א קעסעל, אראבגעפאלען פון ערשטען שטאק דער ארבייטער אנטאני לעוויצקי און דערהרגעט געווארען.

א זעלבסטמארד

(א) די 19־יאהריגע יאנינא מאקאווסקא (אויף שבראקא נר. 23) האט זיך נעכטען פער'סמ'ט מיט יאדינע.

פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

מאסקענבאל „טאנגאנילא"

דעם 21־טען ד. ה. אין פילהארמאניע

דער מאסקענבאל „טאנגאנילא" וועלכער קומט פאר דעם 21־טען ד.ה. אין פילהארמאניע, וועל־כער ווערט איינגעארדענט פון דעם אויפזיכטס־קרייז אויף סקויטען און מיליטערישער צוגרייטונג אין די שולען, וועט זיין זעהר אימפאזאנט.

דער זאל ווערט ספעציעל דעקארירט, ס'וועלען שפילען צוויי מיליטערישע אָרקעסטערס.

אויפקלערונג

אין צוזאמענהאנג מיט דער באטיץ אין „נייעם פאלקסבלאט" אז א לאדזער סטודענט וואלדמאן איז עלענד געשטארבען אין א פאריזער שפיטאל, בעט מען אונז מיטצוטיילען, אז וואלדמאנס פאטער איז א גאנצען חודש פאר זיין זוהנס טויט געווען אין פא־ריז און געטון וואס איז נאר מעגליך געווען.

וואלדמאנס מוטער איז אויך געפאהרען צו דער לויה פון איהר זוהן.

קלאנו־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסע פרעמיערע!
1) די ערָאטישע דראמע פון טשעכישער פראדוקציע
20־יאריגע טרעדהרען
אין די הויפטראלען:
Marja Maderowa i L. Ch. Strona
2) אויסער'ן פראגראם: דער רייצענדער מעלאדישער פילם
מיריאן
אין דער הויפטראלע Anna Bella
אין קורצען: דער דעמאן פון ליבע" מיט Brygida Helm
אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12 א זייגער בייטאג.

ווינדיקאציע פון פערלעגענע חובות

אין צוזאמענהאנג מיטן שווערען קריזיס – איז די ברענענדע פראגע ווי אזוי ארייננצוציהען פער־לעגענע חובות. די דאזיגע פראגע איז נאך מעהר אנגעוויטיגט צוליב דעם, וואס דער כלל פראיני־טערעסירטע לעגען נישט קיין שום אכט אויף די פעק פראטעסטירטע וועקסלען, וואס געפינען זיך אין די פארטפעלען פון יעדער פירמע און שטעלען זיך נישט אפ דערויף, וואס די דאקומענטען ווערן פערעלטערט און פערלירן הויפטזעכליך זייער ווערט. דעריבער טאקע מוז פערצייכענט ווערען די פרוכט־בארע טעטיגקייט פון דער אינקאסא־ביורא „יוסט" זאוואדזקא 18, טעל. 208-99, וועלכע בעמיהט זיך א דאנק איהר לאנגיעהריגער טעטיגקייט צו לינ־דערען די שאדענס פאר די אלע פירמעס, וועלכע אנפערטרויען איהר די אינקאסעס. יעצט האט אי־בערגענומען די לייטונג פון דער נוצליכער פלא־צובקע, וועמענס טעטיגקייט עס נעהמט ארום די גאנצע פוילישע רעפובליק, דער לאנגיעהריגער מיטארבייטער ה' מ. גינצבורג. די דאזיגע ביורא וועט זיכער האבען גרויס ערפאלג.

ראדיא־פראגראם

מיטוואך, דעם 18 יאנואר 1933

11.40 פרעסע־איבערזיכט. 11,50 מעטעארא־לאגישער קאמוניקאט. 11,58 צייט־סיגנאל. 12,05 טאג־פראגראם. 12,10 גראמאפאן. 1,20 מעטעארא־לאגישער קאמוניקאט. 3,10 עקספארט־קאמוניקאט. 3,15 ווירטשאפטליכער קאמוניקאט. 3,30 סקויטען־כראניק. 3.35 פראגראם פאר קינ ער. 4,00 גרא־מאפאן. 4,40 רעפעראט. 5,00 פארלעזונג פאר לעהרער. קאנצערט, רעפעראט. 6,00 מוזיק. 7,00 פערשידענעס. 7,20 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער. 7,30 פעליעטאן. 7.45 ראדיא־פרעסע. 8,00 קאנצערט. 8,50 ספארט. 9,00 קא־מערצל־קאנצערט. 10,00 אוידיציע. 10,15 טאנץ־מוזיק. 10,40 גראמאפאן. 10,55 קאמוניקאטע. 11 טאנץ־מוזיק.

* * *

אויסלאנד

4.30 – דאווענטרי – סימפאנישער קאנצערט.

7,35 – וויען – „כריסטוס"־ארטאריום 8 – זאגזשעב – אפערע. 9 – קרולעוויעץ – „יוסף און זיינע ברידער". 10 – פאריז – סימפאנישער קאנצערט. 10,35 – דא־ווענטרי – אפערע פון אפענבאך.

נאך ווינער ארט
ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, און טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט־פוס־איינלאגען געגען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81.

מאשין־לעבער
ווערן אנגענומען אויסצוניייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

גימנאסטיק, בעגלייט פון מוזיק און כאראלע דעקלאמאציע

דאס וועט זיין אויף דעם יובילי־טורן־פעסט פון „מארגנשטערן"

דער יובילי־טורן־ און ספארט־פעסט פון „מארגענשטערן", וועלכער קומט פאר דעם פרייטאג אין פילהארמאניע־זאל האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג אין אלע קרייזען, סיי ספארטלער, סיי נישט ספארטלער. און ס'איז אויך נישט קיין וואונדער. „מארגענשטערן" האט מיט זיינע ביז איצטיגע פעסטען בעוויזען צו פעראינ־טערעסירען מויזענטער צושויער, וועלכע האבען מיט פערכאפטען אטעם זיך צוגעקוקט צו די אימפאזאנטע איבונגען פון די ארבייטער־ספארט־לער.

אויף דער היי־יעהריגער טורן־ און ספארט־פעסט זאגט צו צו זיין אויסערגעווערהנליך אינטע־רעסאנט. 300 ספארטלער וועלען אויפטרעטען אין פילהארמאניע־זאל. גרופען פון פרויען, מענער און קינדער וועלען אין פארבינע קאסטיומען אונ־טער'ן שיין פון רעפלעקטארען פארפיהרען זייערע אויסגעארבייטע גלידער און מוסקולען. ס'וועט זיין א פרעכטיגע אילוסטראציע פון קערפער־קולטור און מוסקולען־שעהנקייט.

בעזונדערס אימפאזאנט וועלען זיין די אי־בונגען בעגלייט מיט כאראלע דעקלאמאציע. טעקסט־ספארט־מארש פון דיכטער משה בראדערזאן.

די איבונגען וועלען בעגלייט ווערען פון מוזיק, וועלכע עס וועט אויספיהרען דער בלאז־ארקעסטער פון קולטור־ליגע און פיאנינא.

גאסטראלען פון ד"ר פאול בארטאוו אין „סקאלא"

פון פרייטאג הויבען זיך אן אין „סקאלא"־טעאטער די גאסטשפילען פון גרויסען יודישען אר־טיסט ד"ר פאול בארטאוו, וועלכער קומט מיט זיין אייגענער טרופע. ס'וועט געשפילט ווערען צום ערשטען מאל אין לאדז יעפנא ניעמיראווסקא'ס מייסטערווערק „דור גאלדער" מיט ד"ר פאול באר־טאוו אין דער טיטול־ראל.

פאול בארשאוו איז נישט קיין פנים־חדשות פאר דעם לאדזער טעאטער־עולם. ער איז נאך ביז היינט פערבליבען אין זכרון דעם לאדזער עולם פון זיינע גאסטשפילען מיט 2 יאהר צוריק, ווען ער האט געשאפען זיינע גרויסע קרעאציעס אין סטרינד־בערג'ס „פאטער" און טאלער'ס „הינקעמאן".

אין „אראראט" שפילט מען

היינט—צו פאפולערע פרייזען

מיט גרויס ערפאלג געהט איצט דער פאל־שטענדיג נייער „אראראט"־פראגראם א.ג. „אנ'אקס פאר א גראשען", וואס ענטהאלט וועלכע גלענ־צענדע נומערען, ווי „פאציפיסטען", „דער קייזער־ליכער „סמאטר", „שווארצע ליבע", „די ציגעלעך ביי די וויגעלעך", „נישט קיין וויטישע", „דער קונדס", „דערמאנסט מיר אין מיין ערשטער ליבע", „יודיש, חסידיש, ממוריש", „דער גאסט פון ארץ־ישראל", א.א.וו. א.א.וו.

היינט ווערט געשפילט 1 מאל.

בילעטען פון 49 גר. ביז 2 זל.

היינט אין די פוילישע טעאטערס

שטאטיש־טעאטער: „שריי כינע"!

קאמעראל־טעאטער: „מעדאר".

פאפולארני־טעאטער: „פעפינא".

טעאטער „יאר": רעווי „מאכט דאס חן פעפעריל".

„מימאזא": רעווי „שפילצייג פאר לאדז".

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — —	83.50
3 פראצענטיגע בוהאוולאנע —	42.—
4 „ דאלארובקא	56.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	56.13
8 „ ווארשאווער פאנד־בריף	44.25
8 „ לאדזער „ „	44.—
ענגלישע פונט — — —	29.37
דאלאר — — —	8.92

וואס קען מען נאך היינט פערקויפען?

(בריף פון לייפציג)

וואס בעהנטער ס'קומט דער טערמין פון לייפ־ציגער יריד, אלץ קלארער זעען די בעריכטען וואס קומען מארבע פנות עולם. דאס לייפציגער מעס־אמט מוז געווי וויסען פאר וועלכע ארטיקלען מ'האט אויף דער גאנצער וועלט עפעס אנ'אינטערעס, בכדי צו וויסען וועלכע אויסשטעלערס ס'זאלען צומייסט ברענגען אהין זייערע סחורות.

מעבעל איז אנ'ארטיקעל וועלכען מ'זוכט אין פיל לענדער. כאטש דער מאנגעל אין דירות איז איצט אומעטום זעהר גרויס און בייע וואוינונגען ווערען זעלטען אויסמעבלירט, פונדעסטוועגען זוכט מען מאדערנע מעבעל אומעטום פון דיזעלבע אלטע דירות וואפט מען ארויס דאס איבעריגע און מ'־שטעלט אהין איין פערשיידענע חפצים אזוי אז די צוגעקומענע מענשען זאלען ענען האבען דערפון. אין פיל דירות זענען צוגעקומען גאנצע פאמיליעס, מ'האט חתונה געמאכט קינדער און זיי וואוינען ביי די עלטערען אין די דירות, האט מען געמוזט מאכען פאר זיי פלאץ און מ'מוז פאר זיי קויפען מעבעל.

קודם כל האט מען פון אומעטום ארויסגעוואר־פען די שלאפצימערס, די מעבעל־פאבריקען מא־כען היינט כמעט נישט קיין שלאפצימערס. מ'קויפט מאדערנע מעבעל וועלכע דינען א גאנצען טאג צום זיצען און ביינאכט ווערען זיי פערוואנדעלט פאר בעטען פארצייטען האט מען שוין געהאט די „באנק־בעט־טען" וועלכע פלעגען דינען א גאנצען טאג צום זיצען און ביינאכט צום שלאפען. דאסזעלבע זענען היינט די „לאטערבעטען"...

בענויטיגט מען איצט דרינגענד אלערליי מא־דערנע מעבעל אין גאנץ צענטראל־ און זיד־אמע־ריקע, אין בעלגיען, אין ענגלאנד, אין שפאניען, אין פיל געגענדן פון קאנאדע און אין גאנץ אינדיע. אויך ביורא־מעבעל וואו מ'פערוועגדט היינט אין אלע געשעפטס קאנטארען, ווע עס געהט אומעטום אז פאבריקאנטען פון מאדערנע וואוינונגס־מעבעל און ביורא־מעבעל קען מאכען גוטע געשעפטען.

אינאיינעם מיט מעבעל געהט אויך די עלעק־טראטעכנישע בראנזשע, וועלכע האט היינט אויך די מעגליכקייט צו מאכען גוטע געשעפטען, כמעט יעדע דירה וואס ווערט היינט ניי איינגעריכטעט, אדער אפילו נאר אויפגעפרישט בענויטיגט עלעק־טראטעכנישע בייהייטען, אט מוז מען ליכט, אט וואסער אדער גאז, ביי איינריכטען, באדע־צימערס וכדומה און די בראנזשע האט פיל צו טון.

אין אינדיען און אין קאלומביא ווערען איצט איינגעריכטעט פיל שטעט מיט עלעקטרישע בעלויכ־טונג און מיט וואסער־לייטונגען און עס פערלאנגט זיך אהין זעהר פיל עלעקטראטעכניש מאטעריאל, אויך אין עגיפטען הערשט א גרויסער מאנגעל אין עלעקטרא־טעכנישע ארטיקלען, אין בעלגיען בע־נויטיגט מען עלעקטרישע מאטעריאלען, וועלכע ווע־רען איצט געבויט כמעט אין יעדען דארף ביי יע־דען פריזירער.

פאפיר בענויטיגט אינדיען, עס זענען אין אינדיען פערהאן א זעהר גרויסע צאהל פון פאברי־קען פון שוועבעלעך. די שוועבעלעך האט מען איצט אנגעהויבען צו פאקען ווי ביי אונז אין קליינע שאכטעלעך. מ'בענויטיגט בכן פאפיר בכדי צו מאכען אט די שאכטעלעך אויף קליינע שוועבעלעך. און פאר די אנדערע שוועבעלעך וואס ווערען געפאקט אין האלץ־שאכטעלעך בענויטיגט מען דאס פאפיר, דאס פאפיר, וואס ווערט אויפגעקלעבט מיט דער רע־קלאמע אויף די שאכטעלעך. דאס פאפיר מוז גע־ליפערט ווערען אין פערשידענע פארבען, צומייסט גרוי און בלוי.

אויך כעמיקאליען אלערליי בענויטיגט מען אין אינדיען זעהר שטארק. אין גאנצען לאנד זענען נישט פערהאנען קיין גרויסע כעמישע פאבריקען און עס בענויטיגט זיך זעהר שטארק אין כעמיקאליען פון פערשידענער ארט.

שפילזאכען: אלערליי מאדערנע שפילע־רייען בענויטיגט מען זעהר שטארק אין ארגענטינע, בעזונדערס שעהנע חיות און עופות, אויס פערשידע־נע שטאפען, וועלכע לאזען זיך נישט צוברעכען, קען מען פערקויפען אין גאנץ גרויסע מענגען. אויך אין אנדערע לענדער פון זיד־אמעריקע איז א גרויסער מאנגעל אין מאדערנע שפילזאכען.

אין טערקיי בענויטיגט מען זעהר דרינגענד: קינא־אפאראטען, גרויסע און קליינע פאר שולען, קליינע חפצים פאר דאמען, היינו: האלזקעטען, פודערדאזען, פיינע לעדערנע דאמענטעשלעך א.א. פערשידענע גימנאסטיק־אינסטרומענטען קען מען דארט לייכט פערקויפען אי זייען בעסערען הויז.

און צווישען אנדערע זאכען א קוריאז: אין מאראקא קען מען גוטע געשעפטען מאכען מיט... זייערקרויט. דער ארטיקעל איז דארט זעהר שטארק בעגעהרט און כמעט נישט צו בעקומען.

ז. האבער.

Dr. med.
H. Różaner
הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98
עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

יעדער איינציגער
האט זיך אי־
בערצייגט,
אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה־מאשינען, גארדעראבען או״ח
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע
מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
-- און אנדולאציע --
ביי קערש, סקווערארווא 15

פאר
גראפישע אנשטאלטען
דרוקערייען און פערלאגען
עמפפעהלט
די איינציגע אידישע ציקאגראפיע
אין לאדז
ג. נעלבקס
טעל.: 241-24

לאנג־יעהריגער
געריכטס־סעקרעטאר
שרייבט און ערלעדיגט אלערליי
ביטעס, אנקלאגעס און קלאוזולעס
ספעציאליסט אין מיליטער־ענינים
ווי אויך אין שרייבען: ביטעס פאר איינציגע
שפייזערס (אפיטקאנסטווע), שנעלער אויס־
קויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע־קארטען
אויפ׳ן יאהר 1933
ב. מאז פעטריקאווער 10

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל־בעארבייטונגען
שלאסעריי־ארבייטען
מאשינען־טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13

שייטלען מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
צו ביליגע רייזען
ביי פרוי ב. פארזשוצקא, קאמיענא 5
2־טער הויף, לעצטע אפיצינע 2־טער שטאק.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

Sypialnię jasną w dobrym stanie sprzedam tanio. Cegielniana 58, m. 4 od 2-3 i 7.30-9.

איבערצוגעבען א שטוב מיט א קוך מיט א קארידאר מיט אלע בעקוועהמליכקייטען. שקאלנא 14 פראנט, 3. שטאק, גאלדשטיין. 221

צו פערמיטען א געוועלב מיט א שטוב אויף פראנציסקאנער גאס, צוזאמען אדער בעזונדער. צו ערפאהרען אויף מרדכי גבאי׳ס גאס נומער 9, ביי ז. צוקערמאן.

חוזק געמאכט פון פובליקום

אויפ׳ן קול שרייט אויס דער „שטראם־פרעסער״ קויפט „ביליגע״ זשארובקעס. היט זיך פאר דעם. די אזויגע־רופענע „ביליגע״ זשארובקע איז אין דער ווירקליכקייט טייערער. ווייל עס בעהאלט זיך אין איהר דער „שטראם־פרעסער״ אוויפיל שלינגט זי אריין שטראם, אז אין רעזולטאט גיט איהר א סך מעהר אויס אויף צו בעלייכטען אייער הויז.

מ׳דארף קויפען זשארובקעס אויסשליס־ליך פון הויכען סארט, וואס זענען באמת די ביליגסטע אין געברויך און אזעלכע זענען טאקי די זשארובקעס פיליפס...

ŻAROWKA PHILIPSA
CHRONI WASZE OCZY, DBA O WASZĄ KIESZEŃ

די ביליגסטע איינקויפס־קוועלע
פון קונסטבילדער, ראהמען
די ענטשפרעכענדסטע
געשאנקען בעקומט מען ביי
Roma Spokojna
13 PIOTRKOWSKA 13
עמפפעהלט:

לייסטען־ראהמען	בילדער
סטיל־	רעפראדוקציעס
אוואהל־	פאספארטוס
ראהמען צו פארהאנגען	פארטרעטען־אטעליר

ספעציאליטעט: איינראהמען בילדער.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פערגיסונג פאר קראנקע אויף סילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס איז גוף פאר הויקערס און פיס

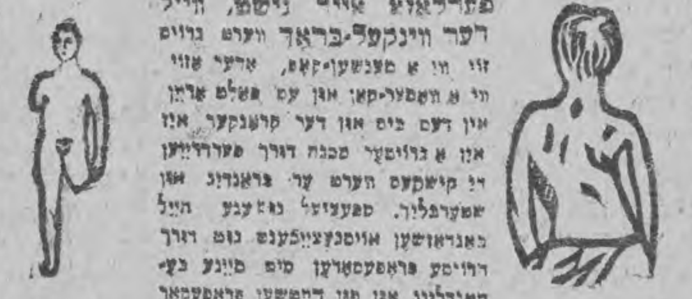

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל־בראך ווערט גרויס זוי ווי א מענשען־קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער־קאן און עס פאלט אריין אין דעם ביס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס הערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל נאטירע הייל באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך דרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע־האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראבירעוויטש בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר־ליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, ליימונגען מיט הייל־גארסעטען און אפא־ראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאט־פיס, ספעציעלע איינלאגען און די שיך קינסטליכע געטענע פיס און הענד, געטענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ערטער. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 ביטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע־דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנטש, פראפ. ד״ר י. מאריש־לער, פראפ. ד״ר בר. קיזלאנאווסקי און אויך אנדערע
מיר נעהמען אויך אן פערזינבערטע פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הארציגסטען דאנק דעם ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט, תאוינהפסט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין ערטליכע הילף אין מיינע בראך־ליידען. דעם 20־טען סעפטעמבער 1932, האב איך מיך געקענגעדעט מיט א שווערער בראך־קראנקהייט, וואס האט מיר געדראהט א געפאהר און דאך א דאנק דעם פערלעגטען מיר באנעוש דורכ׳ן ספעציא־ליסט ה׳ ד״ר. י. ראפאפארט האט ער מיר געלינדערט די שמערצען.

(—) J. Silberspitz
לאדז, פראנציסקאנער 56.

רעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע
ספעציאליטעטען
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אוועבד.
וויזיט 3 זל.

„געז. ביבליאטעק
א. אייזענשלאס" א.ג.
לימאנאווסקיעגא 15
איז טעטיג א גאנצע וואך (א חוץ דינסטאג)
פון 7 ביז 10 אין אוועבד.
חודש־אבצאהל 80 גר., ארבייטסלאזע — 50 גר׳

אכטונג פילאטעליסטן!
זעלטענע פאסט־מארקעז
פערקויפט ביליג
גראסמאן, גלובנא 33
פון 1 ביז 3 נאכמיטאג.

Dr. med. Haltrecht
ספעציאל־ארצט פאר הויט־
און געשלעכטס־קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5—9 אוועבד. זונטאג פון 10—1 ביטאג.
פאר ארבייטסלאזע לעטשניצע פרייזען

Dr. S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און גע־
שלעכטס־קראנקהייטען
וואוינט יעצט אויף
PIOTRKOWSKA 90, tel. 129-45.
נעהמט אן פון 8—2 נאכמיטאג און פון 4 — 9 אוועבד׳
זונטאג און יום־טוב פון 8—2 נאכמ.

3 pokoje z kuchnią
przy ul. Cegielnianej, słoneczne z wygodami, elektrycznością, gazem i telefonem
zaraz do oddania.
Wiadomość telefon. 224-49.

Laboratorjum Chemiczno-Bakterjologiczne
Inż. Chem. F. SZAC
ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85
Wszelkie analizy przemysłowie: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych itd.
Ceny zniżone.

Dr. HELLER
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע
קראנקהייטען און מענער־שוואכע
האט זיך איבערגעצויגן אויף
טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה און פון 4—8 אוועבד
פאר פרויען א ספעציעלער וואַרטע־זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15 טעל. 149-07.
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־
קראנקהייטען, מענער־שוואכע בע־
האנדלונג סעקסועלע און בעראטונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—8 אוועבד,
זונטאג פון 9—1 ביטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פרייזען־

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־
קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
פאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה.
און מענער־שוואכע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־
לאגישע און נערווען־קראנקהייטען.
קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער
הייל־קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוועבד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט־אן א פרוי־דאקטאר נאר קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
בעהמט אן די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה
מאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב־יו״ט 24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . . . 4 .
נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . 8 .
אויבער דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען 20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס־פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

רעדאקציע רעטורנירט נישט מאנוסקריפטען, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט־ווארטליך. די אדמיני. איז אפען ביטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman